

Аналіз та оптимізація грошових потоків підприємства

ЗМІСТ

Вступ	3
1. Теоретичні основи аналізу грошових потоків підприємства	5
2. Технологія аналізу та оцінка грошових потоків підприємств на прикладі ДП «Завод «Електроважмаш»	10
3. Розробка рекомендацій щодо ефективного формування грошових потоків на підприємстві	18
3.1. Оцінка факторів впливу на ефективність формування грошових потоків	18
3.2. Планування та прогнозування грошових потоків ДП «Завод «Електроважмаш»	22
3.3. Обґрунтування вибору заходів, що забезпечують зростання грошових надходжень підприємства	25
Висновки	30
Перелік використаної літератури	31
Додатки	36

ВСТУП

Господарська діяльність будь-якого підприємства нерозривно пов'язана з рухом грошових коштів. Грошові кошти за своєю природою є початковою і кінцевою стадією кругообігу господарських засобів, швидкість руху грошових коштів визначається ефективністю діяльності підприємства. Платоспроможність підприємств та їх ліквідність передусім залежить від обсягів і швидкості руху грошового потоку, ефективності його управління. Необхідність здійснення оцінки грошових потоків зумовлюється обмеженістю грошових ресурсів на підприємстві, нестійким фінансовим станом та ризиком утрати платоспроможності. У зв'язку з тим, що підприємства зіштовхуються з проблемою обмеженості та нестачі грошових ресурсів, виникає необхідність у проведенні аналізу та оптимізації грошових потоків, що обумовлює актуальність теми дослідження.

Проблематика аналізу та оптимізації грошових потоків набула особливої популярності у колах вітчизняних та зарубіжних вчених в останні роки. Даному питанню присвятили значну кількість наукових праць зарубіжні й вітчизняні економісти: Г. С. Мельничук [44], І. А. Бланк [13], А. М. Поддєрьогін [50], Е. Бріхгем [16], І. Спільник [53], Г. Г. Кірейцев [28], Ю. С. Цал-Цалко [59], М. М. Берест [10], О. М. Костюк-Пукаляк [34], Г. В. Кошельок [36], М. П. Федішин [55] та багато інших.

Метою роботи є узагальнення теоретичних та методичних положень, розроблення практичних рекомендацій з аналізу та оптимізації грошових потоків підприємства.

Для досягнення поставленої мети в роботі були поставлені і вирішені такі завдання: розкрити економічну сутність та зміст грошових потоків підприємства; систематизувати підходи до класифікації грошових потоків підприємства; привести загальну характеристику та експрес-аналіз фінансового стану ДП «Завод «Електроважмаш»; розробити технологію аналізу грошових потоків підприємства; здійснити аналіз грошових потоків підприємства; провести оцінку факторів впливу на ефективність формування грошових потоків; здійснити планування та прогнозування грошових потоків підприємства; обґрунтувати вибір заходу, що забезпечить зростання грошових надходжень з використанням методу аналізу ієрархії.

Об'єктом наукової роботи є процес аналізу та оптимізації грошових потоків підприємства.

Предметом дослідження наукової роботи виступають теоретичні засади та методичні рекомендації до аналізу грошових потоків підприємства.

В ході написання наукової роботи застосовуються такі методи дослідження: для визначення поняття «грошові потоки» – аналіз, індукція, дедукція; для проведення загального аналізу фінансового стану підприємства – методи вертикального та горизонтального аналізу, коефіцієнтного аналізу, графічний та табличний методи; для побудови технології аналізу та оцінки грошових потоків підприємства – метод структурно-функціонального моделювання; для проведення аналізу грошових потоків підприємства – методи вертикального та горизонтального аналізу, коефіцієнтного аналізу, графічний та табличний методи; для оцінки факторів впливу на ефективність формування грошових потоків – кореляційно-регресійний аналіз; для прогнозування грошових потоків – метод фінансового моделювання; для вибору заходів підвищення грошових надходжень підприємства – метод аналізу ієрархій.

Інформаційна база дослідження представлена працями вітчизняних та зарубіжних вчених, навчально-методичною літературою, використано фінансову звітність ДП «Завод «Електроважмаш», нормативні та законодавчі акти, а також інформацію з мережі Інтернет. Обробка інформаційних матеріалів здійснювалася з використанням сучасних інформаційних технологій та програм, таких як Microsoft Word, Excel, Ramus Educational.

Практичне значення одержаних результатів полягає в можливості та доцільності їх використання в діяльності ДП «Завод «Електроважмаш» з метою ефективного формування грошових потоків підприємства.

Основні положення та результати роботи знайшли своє відображення в наступних наукових публікаціях: тези доповіді оприлюднено на студентській науково-практичній конференції «Фінанси очима студентів» за темою «Планування грошових потоків ДП «Завод «Електроважмаш» (2020 р., м Харків ХНЕУ ім. С. Кузнеця) опубліковано статті на тему «Сутність поняття «грошові потоки підприємства» (2019 р.) та «Побудова технології аналізу грошових потоків методом структурно-функціонального моделювання» (2020 р.) в науковому журналі «Молодіжний економічний вісник ХНЕУ ім. С. Кузнеця».

1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ПІДПРИЄМСТВА

В умовах переходу до ринкової економіки значення аналізу грошових потоків з метою визначення ефективності діяльності є дуже важливим. Показник прибутку, який відображається у звіті про фінансові результати, не містить інформації про платоспроможність підприємства і рівень його розвитку. Натомість цю інформацію можна взяти зі звіту про рух грошових коштів, зокрема зі значень грошового потоку в розрізі за видами діяльності. Грошові потоки дають змогу оцінити рівень капітальних вкладень підприємства – тобто обсяг інвестиційної діяльності, що дозволяє зробити прогноз щодо розвитку бізнесу в майбутньому. Можливість генерації чистого грошового потоку операційною діяльністю дозволяє зробити висновок про платоспроможність підприємства і його потребу в додаткових ресурсах [34].

В економічній літературі щодо поняття «грошові потоки» знаходимо багато визначень, це призводить до виникнення протиріч з приводу розуміння даної категорії. Таке багатовекторне трактування сутності грошових потоків зумовлене в першу чергу тим, що вони складають основу фінансової системи підприємства та мають зв'язок з майже всіма економічними процесами [30].

Термін «грошовий потік» бере своє походження із зарубіжної економічної літератури і в перекладі з англійської cash-flow означає рух коштів, однак цей вираз прийнято називати грошовим потоком [30]. Необхідно також наголосити, що, універсального визначення поняття «грошові потоки» саме в законах України досі немає, однак є ряд визначень цього поняття в підзаконних нормативно-правових актах, які розглянуто у додатку Г (табл. Г.1)

Варто відмітити, що аналогічне визначення як у Постанові Кабінету Міністрів України від 10 вересня 2003 р. № 1440 Про затвердження Національного стандарту № 1 «Загальні засади оцінки майна і майнових прав» також міститься в наказі Державного комітету України з питань науки, інновацій та інформатизації від 13.09.2010 р. №18 «Про затвердження Методичних рекомендацій «Методичні рекомендації з комерціалізації розробок, створених у результаті науково-технічної діяльності» [2].

З результатів дослідження нормативно-правових документів можна зробити висновок, що поняття грошових потоків на законодавчому рівні

використовують у сфері оцінки майна, при розроблені бізнес-плану підприємства та у бухгалтерському обліку.

Відповідно до М(С)БО 7 «Звіт про рух грошових коштів» поняття грошових потоків визначається як «надходження та вибуття грошових коштів та їх еквівалентів» [41]. Однак НП(С)БО № 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» даного поняття не зазначає.

На відміну від законодавчих актів України, є ціла низка визначень даної категорії, що пропонуються у вітчизняній та зарубіжній науковій літературі та наведені у додатку Г (табл. Г.2) Проаналізувавши табл. Г.2, можна зробити висновок, що існують різні підходи до визначення даного поняття.

Найбільш глибоко дослідив сутність грошових потоків Бланк І. А. Він зазначає, що економічна суть грошових потоків підприємства визначається тим, що при здійсненні своєї діяльності будь-яке підприємство створює певний рух грошових коштів у формі їх поступлень та витрат. Цей безперервний потік грошей якраз і формує фінансово-господарську діяльність організації і визначає суть грошових потоків. З метою подальшого використання показника в системі управління, він пропонує відійти від абстрактного, філософського розуміння категорії «грошовий потік» і сприймати грошові потоки як сукупність надходжень та витрат коштів, генерація яких проходить в результаті діяльності підприємства за певний проміжок часу [13, с.17].

Більшість авторів, такі як Бланк І. А., Кірейцев Г. Г., Берест М. М., Говорушко Т. А., Мних. Є. В. та ін. вважають, що грошові потоки – це сукупність розподілених у часі надходжень і виплат (витрат) грошових коштів, що генеруються його господарською діяльністю.

Стащук О. В. та Хандучка А. М. наголошують, що рух надходжень і витрат грошових коштів є одним з головних об'єктів управління, пов'язаний з чинниками ліквідності та ризику, впливає на рух активів та капіталу підприємства, характеризується відносними розміром, напрямком і часом [34].

Відмінними від цих понять є поняття «грошових потоків» Загородної А. Г., Вознюка Г. Л., Смовженко Т. С. та Бочарова В. В.. перша група авторів уточнює, що надходження – це додатний грошовий потік, а витрачання – від'ємний грошовий потік. Бочаров В. В. вказує, що грошовий потік включає в себе різні види потоків, обслуговуючих господарську діяльність, він показує рух всіх грошових коштів, які не враховуються при розрахунку прибутку.

Для визначення сутності поняття «грошовий потік» також доцільно

скористатись літературою зарубіжних авторів. Визначення поняття «грошового потоку» у зарубіжній літературі має як спільні, так і різні трактування з вітчизняними авторами, що наведені у додатку Г (табл. Г.3).

Наприклад, Коллас Б., Рішар Ж. та Верба В. А. майже однаково визначають суть поняття «грошових потоків», а саме як різниця між отриманими та витраченими грошовими коштами.

Однак недоліком поняття Верби В. А. є те, що він не враховує фактор часу, як це зробили зарубіжні автори. Також Б. Коллас під загальним грошовим потоком розуміє надлишок коштів, що утворились на підприємстві в результаті всіх операцій, пов'язаних і не пов'язаних із господарською діяльністю. Таким чином, він складається з господарського залишку коштів (грошовий потік від господарської діяльності) і грошового потоку, не пов'язаного з господарською діяльністю [31].

Ван Хорн Дж. К. стверджує, що поняття грошових коштів та грошових потоків можна трактувати по-різному в залежності від завдань аналізу. Як правило, грошові кошти і грошові потоки розглядають як готівку або робочий оборотний капітал, тобто у вузькому або широкому тлумаченні цього поняття. Він говорить, що «рух грошових коштів фірми являє собою безперервний процес». Активи фірми являють собою чисте використання коштів, а пасиви - чисті джерела. Обсяг коштів коливається в часі в залежності від обсягу продажів, інкасації дебіторської заборгованості, капітальних видатків і фінансування [17].

Аналізуючи вищевикладене, постає питання вибору найбільш вдалого визначення грошового потоку і його уточнення. Можна узагальнити трактування даного поняття всіх авторів та визначити, що грошовий потік – це сукупність розподілених у часі надходжень і виплат коштів, які генеруються його господарською діяльністю, рух яких пов'язаний з фактором часу, ризику, ліквідності та простору. Він є одним з головних об'єктів управління фінансового менеджменту, впливає на рух активів та капіталу підприємства, характеризується відносним розміром, напрямком.

Для забезпечення ефективного і цілеспрямованого управління грошовими потоками необхідним є їх систематизація за певними класифікаційними ознаками. Варто зазначити, що класифікація грошових потоків є дуже широкою та вже представлена багатьма вченими як вітчизняними, так і зарубіжними.

Особливої уваги заслуговує класифікація грошових потоків,

запропонована І. А. Бланком [13], який запропонував 19 ознак грошових потоків. В. В. Ясишена [61] доповнила дану класифікацію і запропонувала 21 ознаку за якою можна класифікувати грошові потоки. Вагомий внесок в дослідження видів грошових потоків зробив Г. В. Кошельок [35], який дослідив, об'єднав та додав свої класифікаційні ознаки грошових потоків. Даний автор виділяє 36 різних ознак, які охоплюють класифікацію за видами активів, за місцем генерації, для потреб аналізу кредитоспроможності ті ін.

Заремба Є. М. пропонує 14 класифікаційних ознак, які, на думку здобувача, є найбільш доцільними для ефективного цілеспрямованого управління грошовими потоками підприємства [27, с.90]. Кузнєцова І. Д. розробила класифікацію грошових потоків за 12 ознаками [39, с.24].

Цал-Цалко Ю. С. класифікує грошові потоки за 10 ознаками [59, с.275]. Савицька Г. В. зазначає, що для забезпечення ефективного управління грошовими потоками доцільно здійснювати їхню класифікацію за різними ознаками (10 ознак) та приєднується до методичного підходу І. А. Бланка.

Завдяки здійсненню у часі та просторі господарської діяльності відбувається генерація грошових потоків у різних формах, ефективність яких формується правильною політикою фінансового менеджменту [33]. Саме в таких умовах є сенс класифікувати види грошових потоків за наступними ознаками: за методом обчислення; за методом оцінки; за формою отримання; за методом визначення ефективності; за просторовим виміром; за часовим виміром.

В додатку Д (табл. Д.1) відображено грошові потоки, які можна обчислити, тобто знайти їх вартість.

Також в фінансовій науці розгадають різні методи оцінки вартості грошових коштів, тому у додатку Д (рис. Д.1) зображено види грошових потоків за другою класифікаційною ознакою, в якій виділяють: номінальний грошовий потік; реальний грошовий потік; дисконтований грошовий потік ; обліковий грошовий потік; кумулятивний грошовий потік.

Наступною класифікаційною ознакою є види грошових потоків за формою отримання, що зображено у додатку Д (рис. Д.2): грошові потоки в національній валюті; грошові потоки в іноземній валюті; готівкові грошові потоки; безготівкові грошові потоки; грошові потоки в електронній валюті.

У додатку Д (рис. Д.3) зображено види грошових потоків (ГП) за методом визначення їх ефективності: надлишковий грошовий потік; дефіцитний

грошовий потік; оптимальний грошовий потік; збалансований грошовий потік; незбалансований грошовий потік; ліквідний грошовий потік; неліквідний грошовий потік; регулярні (рівномірні) грошові потоки; синхронізовані грошові потоки; несинхронізовані грошові потоки.

Грошові потоки формуються в певному просторі. Доцільність їх виділення в окремі види визначається необхідністю синтезу грошових потоків з метою визначення складових, які є більш або менш ефективними. Такі визначення дозволяють більш раціонально будувати політику управління грошовими потоками з метою покращення ефективності діяльності підприємства [33].

На рис. Д.4 (додаток Д) зображено види грошових потоків за просторовим виміром: грошові потоки по підприємству в цілому; грошові потоки по підрозділу (цеху); грошові потоки від електронної комерції; грошові потоки звичайної діяльності; грошові потоки надзвичайної діяльності; грошові потоки від необоротних активів; грошові потоки від поточних активів; внутрішні грошові потоки; зовнішні грошові потоки.

Також рух грошові коштів на підприємствах відбувається під впливом часу, тому необхідно також визначати їх часову приналежність. На рис. Д.5 представлені види грошових потоків за часовим виміром: короткострокові грошові потоки; довгострокові грошові потоки; минулі грошові потоки; теперішній грошовий потік; майбутні грошові потоки; непередбачувані грошові потоки; прогнозовані грошові потоки; непрогнозовані грошові потоки.

Для більш повного розкриття сутності поняття грошових коштів було запропоновано виокремити шість основних ознак класифікації. Проте зазначена класифікація може доповнюватися та розширюватися враховуючи особливості та специфіку діяльності підприємства. Розмежування понять та більш глибоке дослідження сутності грошового потоку, а також розширення класифікації адаптованої під підприємство надасть можливість поглибити аналітику руху грошових коштів, покращить рівень управління ними, що в свою чергу забезпечить більш ефективне функціонування підприємства [30]. Серед запропонованих видів грошових потоків можна виділити два, які заслуговують уваги: вільний грошовий потік, оскільки він допомагає визначити доцільність та ефективність вкладених коштів у діяльність, а також грошові потоки від електронної комерції, тому що електронної розвиток торгівлі це актуальний спосіб в наш час, щоб автоматизувати продажі через мережу Інтернет.

2. ТЕХНОЛОГІЯ АНАЛІЗУ ТА ОЦІНКА ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ПІДПРИЄМСТВА НА ПРИКЛАДІ ДП «ЗАВОД «ЕЛЕКТРОВАЖМАШ»

Державне підприємство Завод «Електроважмаш» - це всесвітньо визнаний бренд у проектуванні і виробництві турбогенераторів, гідрогенераторів, великих машин постійного струму, комплектного електрообладнання для міського і залізничного транспорту.

Державне підприємство «Завод «Електроважмаш» було засноване у квітні 1946 р. на державній власності та входить до сфери управління Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. Станом на 31 грудня 2018 року та 2017 року єдиним учасником підприємства є Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. Юридична адреса підприємства: пр. Московський, 299, м. Харків, Україна, 61089.

Основною діяльністю підприємства є проектування, виготовлення, випробування, поставки, впровадження, супровід та обслуговування генераторів, електродвигунів та трансформаторів.

Вид економічної діяльності підприємства за КВЕД-2010:27.11 Виробництво електродвигунів, генераторів і трансформаторів

Підприємство функціонує на ринках електротягового обладнання та енергетичного машинобудування України, країн Європи та СНД (в т.ч. Казахстану, Таджикистану), Індії, Панами, Мексики і ряду інших країн.

Доцільність проведення аналізу грошових потоків насамперед зумовлюється вагомою роллю грошових коштів у функціонуванні підприємства. Враховуючи, що з однієї сторони, будь-яке управлінське рішення пов'язане з використанням грошових коштів, з іншої – від рівня узгодженості між собою за обсягом і часом видів грошових потоків значною мірою залежить ліквідність, фінансова стійкість та майбутня ефективність діяльності підприємства, більшість менеджерів підприємств та інвесторів віддають перевагу аналізу грошових потоків над аналізом прибутків (збитків) [44].

Найбільш зручною мовою моделювання процесів бізнесу є технологія структурного аналізу SADT (Structured Analysis and Design Technique), а саме стандарт IDEF0 [46, с. 6].

Тому, для того, щоб провести аналіз грошових потоків ДП Завод «Електроважмаш» необхідно розробити структурно-функціональну модель

бізнес-процесу за методологією IDEF0 (Integration Definition for Function Modeling). Розробку технології аналізу грошових потоків буде проведено з використанням програмного продукту Ramus Educational. За допомогою структурно-функціональної моделі можна проілюструвати порядок етапів для проведення аналізу грошових потоків.

Представимо процес побудови структурно-функціональної моделі бізнес-процесу «Аналіз грошових потоків підприємства».

На першому етапі моделювання необхідно побудувати контекстну діаграму бізнес-процесу аналізу грошових потоків підприємства, що зображена на рис. Ж.1 (додаток Ж).

Структурно-функціональна модель бізнес-процесу аналізу грошових потоків підприємства дозволить перетворити вхід, тобто фінансову звітність, у вихід, який поданий у вигляді аналітично довідка щодо стану та ефективності формування грошових потоків даного підприємства.

До головного блоку (контекстної діаграми) надходять інтерфейсні дуги чотирьох типів. Інтерфейсна дуга відображає елемент системи, який обробляється функціональним блоком або робить інший вплив на функцію, відображену даним функціональним блоком. Отже, такими дугами є: вхід; управління; механізм; вихід.

Вхід (вхідні дуги) – відображають вхідну інформацію для здійснення даного бізнес-процесу, в даному випадку це форми фінансової звітності.

Управління – відображає стратегії і процедури, нормативно-правові акти під управлінням яких проводиться робота.

Механізм – ресурси, необхідні для виконання роботи: фінансовий аналітик, автоматизоване робоче місце (АРМ).

Вихід – результат діяльності системи.

На другому етапі проводиться декомпозиція контекстної діаграми, що відображатиме етапи проведення аналізу грошових потоків підприємства. Діаграма декомпозиції контекстної діаграми бізнес-процесу складається з чотирьох блоків, які відображають етапи аналізу та зображені на рис. Ж.2.

За даними рис. Ж.2 (додаток Ж) можна побачити, що процес аналізу грошових потоків підприємства включає наступні етапи:

проведення аналізу фінансового стану підприємства (A1).

проведення аналізу динаміки та структури грошових потоків підприємства (A2).

проведення коефіцієнтного аналізу грошових потоків (А3).

розробка аналітичної довідки про стан та ефективність формування грошових потоків на підприємстві (А4).

Третім етапом є декомпозиція блоку А1 «Проведення аналізу фінансового стану підприємства» (рис. Ж.3).

На даному етапі необхідно провести аналіз балансу ДП Завод «Електроважмаш». Використовуючи методи горизонтального та вертикального аналізу зробити розрахунок на основі балансу та надати висновки щодо фінансового стану підприємства за останні три роки. Також для проведення аналізу фінансового стану необхідним є розрахунок відносних показників ліквідності, фінансової стійкості, ділової активності та рентабельності.

Аналіз ліквідності необхідний для того, щоб визначити чи в змозі підприємство вчасно й в повному обсязі забезпечувати виконання своїх боргових зобов'язань перед всіма контрагентами.

Аналіз фінансової стійкості дає змогу оцінити ефективність управління фінансовими ресурсами. Фінансово стійким є такий господарський суб'єкт, котрий за рахунок власних коштів покриває кошти, вкладені в активи.

Аналіз ділової активності проводиться за системою показників, що характеризують найважливіші сторони діяльності підприємства. Аналіз рентабельності необхідний для визначення рівня прибутковості підприємства та оцінки ефективності діяльності підприємства.

На четвертому етапі проведемо декомпозицію блоку А2 «Проведення аналізу динаміки та структури грошових потоків підприємства», що зображений на рис. Ж.4. (додаток Ж)

В даному блоці зображено 3 етапи проведення аналізу, що складається з аналізу чистого грошового потоку, аналізу надходжень та аналіз витрат грошових потоків ДП Завод «Електроважмаш».

Аналіз динаміки та структури грошових потоків ДП Завод «Електроважмаш» буде проведений за показниками надходжень, видатків та чистого руху коштів за видами діяльності протягом останніх трьох років.

Наступним, п'ятим, етапом буде проведення коефіцієнтного аналізу грошових потоків підприємства (рис. Ж.5).

У ході аналізу будуть використані чотири групи коефіцієнтів, які розраховуються за даними фінансової звітності підприємства [53, с. 80].

Перелік та формули розрахунку даних коефіцієнтів наведені в додатку К.

П'ятий етап аналізу грошових потоків представлений функціональним блоком А4 «Розробка аналітичної довідки». На останньому етапі аналізу грошових потоків підприємства, після розрахунку всіх необхідних показників, фінансовий аналітик підприємства має сформулювати аналітичні висновки проведеного аналізу. В кінцевому результаті необхідно скласти аналітичну довідку щодо стану та ефективності формування грошових потоків на підприємстві. На основі аналітичної довідки фінансовий аналітик підприємства має виявити слабкі та сильні сторони підприємства для того, щоб надати рекомендації щодо оптимізації грошових потоків на даному підприємстві та запропонувати шляхи вирішення наявних проблем.

Отже, розроблена структурно-функціональна модель аналізу та оцінки грошових потоків підприємства дає змогу відобразити детально етапи аналізу, що допоможуть виявити негативні моменти в управлінні грошовими потоками. Впровадження даної моделі надасть змогу оцінити стан грошових потоків.

Проведемо аналіз грошових потоків ДП Завод «Електроважмаш» після побудови технології даного аналізу.

Необхідно безпосередньо провести експрес-аналіз грошових потоків підприємства та визначити основні коефіцієнти аналізу та оцінки грошових потоків. В табл. Л.1 (додаток Л) представлено динаміку чистих грошових потоків ДП Завод «Електроважмаш» за 2016-2018 рр.

За даними таблиці можна зробити висновок, що підприємство у 2018 рр. мало складну фінансову ситуацію. Оскільки загальний чистий рух грошових коштів за аналізовані періоди був від'ємний. За останні три роки підприємство мало більше витрат, ніж надходжень за інвестиційною та фінансовою діяльністю. Це призвело до скорочення вільних грошових коштів на 60,7 млн. грн. у 2018 році. Найбільше надходжень підприємство отримало від операційної діяльності у 2017 році – 154825 тис. грн., що зросло на 34184 тис. грн. порівняно з попереднім роком.

Для більш детального аналізу та виявлення причин зміни обсягу грошових потоків необхідно зробити аналіз динаміки та структури грошових надходжень і витрат підприємства, що представлені у фінансовій звітності ДП Завод «Електроважмаш» у Звіті про рух грошових коштів. В табл. 2.7 наведено динаміку і структуру надходжень грошових коштів даного підприємства у розрізі видів діяльності.

За даними табл. Л.2 можна зробити висновок, що в цілому станом на

2018 рік на ДП Завод «Електроважмаш» надійшло на 20,5% більше грошових коштів, ніж у попередньому році. Збільшення надходжень у 2018 році відбулось через зростання обсягів реалізованої продукції на 319,2 млн. грн., а також повернення авансів від покупців і замовників в розмірі 530423 тис. грн., що на 60968 тис. грн. більше, ніж у 2017 році.

У результаті проведення горизонтального аналізу можна побачити, що майже 100% загальних грошових надходжень підприємство отримує від операційної діяльності, у 2017 році – 99,95%, у 2018 році – 99,93%, що свідчить про пріоритетність цього виду грошового потоку. У складі грошових коштів від операційної діяльності найбільший обсяг надходжень підприємство має від реалізації продукції (у 2018 році – 70,33%, авансів від покупців і замовників, що у 2018 році становить 21,31% та надходження від податків та зборів (2018 рік – 7,12%).

Надходження від інвестиційної діяльності на підприємстві у 2017 році становили 733 тис. грн., у 2018 році вони зросли на 122,78% до 1633 тис. грн. У структурі додатного грошового потоку він становить 0,07% у 2018 році.

Грошовий потік від інвестиційної діяльності не є основним джерелом надходжень грошових коштів. Також у табл. Л.1 бачимо, що абсолютна величина інвестиційного грошового потоку протягом 2016-2018 рр. має від'ємне значення, оскільки доходи від інвестиційної діяльності, як правило, не перекривають потреби підприємства в інвестиційному капіталі, насамперед, потреби на фінансування реальних інвестицій.

У 2018 році підприємство не отримувало грошові надходження від фінансової діяльності, у 2017 році вони становили 234 тис. грн., або 0,01%. Тобто підприємство не отримувало надходжень від наданих позичок, та інших фінансових операцій.

Отже, основним джерелом надходжень є кошти від реалізацій продукції та аванси від покупців та замовників.

Аналіз напрямків використання грошових коштів досліджуваного підприємства відображено в табл. Л.3 (додаток Л). Загальна величина витрат у 2018 році збільшилась на 26,59% порівняно з попереднім роком. Найбільшими напрямками витрачання є операційні витрати, що складають 2,4 млрд. грн. у 2018 році. Зростання витрат звісно є негативним для підприємства.

У структурі витрат (напрямів використання) грошових коштів підприємства найбільшу питому вагу займають витрати на обслуговування

операційної діяльності. Протягом досліджуваного періоду вони були майже на однаковому рівні, у 2017 році – 94,81%, у 2018 році – 94,95%. Отже, це говорить про те, що для підприємства найважливішим є підтримка належного рівня виробництва.

Основними напрямками використання грошових коштів на операційну діяльність за 2018 рік є: оплата товарів, робіт, послуг (75,93%); оплата заробітної плати працівникам (10,73%); сплата податків та зборів (3,25%).

Аналізоване підприємство за даний період займалось інвестиційною діяльністю, а саме: підприємство витратило на придбання необоротних активів у 2018 році 34,7 млн. грн., що на 28 млн. грн. більше, ніж у 2017 році та становлять лише 1,36% у структурі витрат підприємства. Отже, можна побачити покращення інвестиційної активності підприємства.

Також, підприємство витрачало кошти на фінансові потреби, у 2018 році вони становили 93091 тис. грн., або 3,65% у структурі витрат. Переважно витрати йшли на погашення позик та сплату відсотків по поточним зобов'язанням, оскільки у 2017 та 2018 роках підприємство не мало довгострокових зобов'язань.

На рис. Л.1 (додаток Л) представлено за 2016-2018 рр. динаміку структури від'ємного грошового потоку.

Необхідно провести коефіцієнтний аналіз для того, щоб краще оцінити організацію грошових потоків на досліджуваному підприємстві. Такий аналіз дозволяє оцінити якість управління грошовими ресурсами, а також виявити слабкі та сильні сторони діяльності підприємства.

У табл. Л.4 (додаток Л) представлено розрахунок показників ефективності грошових потоків ДП Завод «Електроважмаш» за 2016-2018 рр. При визначенні показника ефективності грошових потоків позитивною тенденцією буде вважатись його постійне зростання протягом всього періоду.

За даними табл. Л.4 можна зробити висновок, що коефіцієнт руху грошових коштів в результаті операційної діяльності має негативне значення. В 2018 році показник зменшився на 0,069, порівняно з 2017 роком. Тобто у 2018 році на 1 грн. активів припало 4,0 копійок чистого надходження грошових коштів, у 2017 році – 10,9 копійок. Це означає, що чистий грошовий потік від операційної діяльності, що припадає на 1 грн. сукупних активів, зменшується, тобто погіршується їх віддача.

Коефіцієнт ефективності грошових потоків від операційної діяльності має

тенденцію до зменшення у 2018 році на 5,4 коп. Це свідчить про зниження результативності операційної діяльності, оскільки зростає величина витрат підприємства порівняно з надходженнями від операційної діяльності.

Коефіцієнт сукупного потоку грошових коштів у 2017 році має позитивне значення, однак є нижчим за коефіцієнт потоку від операційної діяльності, оскільки в даному коефіцієнті враховано інвестиційний та фінансовий потоки. У 2018 році цей показник має від'ємне значення тому, що цього року на підприємстві спостерігається від'ємний чистий грошовий потік.

Коефіцієнт відношення грошового потоку від операційної діяльності до загальної суми боргу показує, що на 1 грн. зобов'язань підприємства припадає 13,5 копійок грошового потоку від операційної діяльності.

В табл. Л.5 наведено показники рентабельності грошових потоків на досліджуваному підприємстві.

Всі коефіцієнти рентабельності на досліджуваному підприємстві загалом у 2018 році мають тенденцію до зниження порівняно з попереднім роком.

Коефіцієнт рентабельності позитивного грошового потоку у 2017 році становив 0,004 грн. (0,4 копійки), у 2018 році він зменшився на 0,002 грн.

Коефіцієнт рентабельності чистого грошового потоку у 2018 році має від'ємне значення тому, що у цьому році на підприємстві чистий грошовий потік є від'ємним, що є негативним для підприємства.

Коефіцієнт рентабельності грошового потоку від операційної діяльності у 2018 році зменшився на 0,02 грн.. Даний коефіцієнт показує, що на 1 грн. надходжень від операційної діяльності припадає у 2017 році 0,044 грн. прибутку від операційної діяльності, у 2018 році – 0,024 грн. Коефіцієнт рентабельності грошового потоку від інвестиційної діяльності у 2017 році показує, що на 1 грн. надходжень від інвестиційної діяльності припадає 11,66 грн. чистого прибутку, у 2018 році – 2,53 грн. Зменшення показника відбулось через зростання суми надходжень та зменшення чистого прибутку у 2018 році.

Коефіцієнт рентабельності грошового потоку від фінансової діяльності у 2017 році показує, що на 1 грн. надходжень від фінансової діяльності припадає 36,53 грн. чистого прибутку, у 2018 році він складає нуль грн., оскільки в цьому році не було додатного грошового потоку від цього виду діяльності.

У табл. Л.6 представлено коефіцієнти генерування грошових потоків за аналізований період.

Коефіцієнти генерування грошових потоків вказують на рівень грошових

засобів, що припадають на одну гривню реалізованої продукції, активів (авансованого капіталу) підприємства. За коефіцієнтами генерування грошового потоку власним капіталом та коефіцієнтом генерування грошового потоку зобов'язаннями можна судити про можливість виконання підприємством своїх зобов'язань перед кредиторами, акціонерами. Половина коефіцієнтів цієї групи демонструють позитивну динаміку, що заслуговує на схвальну оцінку у 2018 році, та зростання всіх показників у 2017 році

За даними табл. Л.7 можна проаналізувати ліквідність грошових потоків ДП Завод «Електроважмаш» протягом 2016-2018 рр.

Для забезпечення необхідної ліквідності грошового потоку значення цього коефіцієнта повинно бути більше одиниці.

Коефіцієнт ліквідності сукупного грошового потоку у 2017 році більше одиниці, це свідчить про здатність підприємства покривати витрати грошових коштів позитивним грошовим потоком, але у 2018 році цей показник зменшився на 0,976. Коефіцієнт ліквідності операційного грошового потоку також більше одиниці, що є позитивним значенням для підприємства. Ситуація з інвестиційним та фінансовим потоками є протилежною, підприємство не покриває витрати грошових коштів позитивним грошовим потоком від цих видів діяльності. У 2018 році позитивний грошових потік від фінансової діяльності відсутній взагалі. Ліквідність грошових потоків ДП Завод «Електроважмаш» у 2018 році зменшилась.

Отже, проведений аналіз фінансового стану ДП Завод «Електроважмаш» показав, що протягом останніх 4-х років підприємство все більше залежить від позикових ресурсів, не має власних оборотних коштів та має низькі показники рентабельності.

Згідно з побудованою технологією проведений аналіз грошових потоків показав, що в цілому розраховані коефіцієнти у 2018 році мають тенденцію до зниження, що говорить про зниження ефективності формування та використання грошових потоків на підприємстві. Тому необхідно розробляти рекомендації щодо підвищення ефективного формування грошових потоків на ДП Завод «Електроважмаш».

3. РОЗРОБКА РЕКОМЕНДАЦІЙ ЩОДО ЕФЕКТИВНОГО ФОРМУВАННЯ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

3.1. Оцінка факторів впливу на ефективність формування грошових потоків

На діяльність будь-якого підприємства впливають деякі фактори. Оцінити результати їх дії можливо методами статистики, основу яких становлять побудова і аналіз відповідної математичної моделі. Для багатфакторних моделей чи явищ доцільно використовувати методи множинного кореляційно-регресійного аналізу, які дають змогу вивчити та кількісно оцінити внутрішні і зовнішні наслідкові зв'язки між утворюючими модель факторами та встановити закономірності функціонування і тенденції розвитку досліджуваної результативної ознаки [42].

Найбільш поширеними економетричними моделями є системи регресійних рівнянь. Економетричні моделі використовуються для аналізу й прогнозування конкретних економічних процесів із використанням реальної статистичної інформації. Оптимізаційні моделі дозволяють знайти з безлічі можливих (альтернативних) варіантів найкращий варіант виробництва, розподілу або споживання. Обмежені ресурси при цьому будуть використані найбільш ефективним чином для досягнення поставленої мети [52].

Оцінка факторів впливу на ефективність формування грошових потоків ДП «Завод «Електроважмаш» здійснено за допомогою кореляційно-регресійного аналізу та побудови економіко-математичної моделі.

Для побудови моделі застосовано множинний кореляційно-регресійний аналіз. Завданням кореляційно-регресійного аналізу є побудова та аналіз економіко-математичної моделі рівняння регресії (рівняння кореляційного зв'язку), що відображає залежність результативної ознаки від кількох факторних ознак і дає оцінку міри щільності зв'язку [57].

Проведемо аналіз оцінки впливу наступних факторів на ефективність формування грошових коштів (y) на ДП «Завод «Електроважмаш»: чистий прибуток (x_1); дебіторська заборгованість сукупна (x_2); дебіторська заборгованість за товари, роботу, послуги (x_3); кредиторська заборгованість

сукупна (x_4); кредиторська заборгованість за товари, роботу, послуги (x_5); власний капітал (x_6); запаси (x_7); оборотні активи (x_8); собівартість (x_9); чистий дохід (x_{10}).

Дана модель може бути використана для прогнозування грошових коштів на підприємстві, які забезпечують формування стабільного грошового потоку.

Зведені дані для побудови моделі впливу фінансових показників на обсяг грошових коштів ДП «Завод «Електроважмаш» за 2015-2019 рр. наведено у табл. М.1 (додаток М).

Першим кроком при побудові моделі є встановлення тісноти лінійного зв'язку між змінними. Для цього призначена процедура кореляційного аналізу. Кореляційний аналіз виконано за допомогою інструменту кореляція пакету аналізу MS Excel. Його проведення необхідно для того, щоб виявити мультиколінеарність (лінійну залежність між двома або більше факторними змінними) та усунути ті показники, які мають тісний зв'язок.

Кореляційну матрицю впливу фінансових показників на обсяг грошових коштів на ДП «Завод «Електроважмаш» представлено на рис М.1 (додаток М).

Коефіцієнт кореляції – це показник, що оцінює тісноту лінійного зв'язку між ознаками (х-ми). Він може приймати значення від (-1) до (+1). Знак «-» показує, що зв'язок зворотний, «+» - прямий. Чим ближче коефіцієнт до 1, тим тісніше лінійний зв'язок.

Аналіз наведених коефіцієнтів кореляції на рис. М.1 свідчить про те, що існує тісний зв'язок між сукупною дебіторською заборгованістю (x_3) та дебіторською заборгованістю за товари роботи та послуги (x_4); сукупною кредиторською заборгованістю (x_4) та кредиторською заборгованістю за товари роботи та послуги (x_5), запасами (x_7), оборотними активами (x_8); між запасами (x_7) та оборотними активами (x_8); собівартістю (x_9) та чистим доходом (x_{10}).

Зв'язок між всіма цими факторами є прямим. Кореляційний зв'язок існує між першою парою оскільки зростання дебіторської заборгованості за товари роботи та послуги призведе до зростання загального обсягу дебіторської заборгованості, така ж ситуація існує між кредиторською заборгованістю загальною та за товари, роботи та послуги. Також зростання кредиторської заборгованості пов'язане зі зростанням суми оборотних активів. Оскільки запаси входять до оборотних активів, то їх зв'язок є тісним і зростання чи зменшення запасів відповідно впливає на оборотні активи підприємства. Щодо наявності зв'язку між собівартістю та чистим доходом, то він пояснюється тим,

що зміни в обсязі чистого доходу прямо впливає на розмір собівартості.

З метою усунення тісних зав'язків між факторними змінними необхідно з моделі виключити наступні фактори: сукупна дебіторська та кредиторська заборгованості, запаси, оборотні активи та собівартість.

На наступному етапі побудуємо регресійну модель з тими факторами, що залишились: чистий прибуток (x_1); дебіторська заборгованість за товари, роботу, послуги (x_3); кредиторська заборгованість за товари, роботу, послуги (x_5); власний капітал (x_6); чистий дохід (x_{10}).

На рис. М.2 наведено матрицю коефіцієнтів кореляції для нової економіко-математичної моделі.

Регресійний аналіз впливу факторів на обсяги залишку грошових коштів на підприємстві ДП Завод «Електроважмаш» з метою оцінки ефективності формування грошових потоків проведено за допомогою інструменту «Регресія» пакету аналізу даних MS Excel.

При проведенні регресійного аналізу побудуємо модель, яка у загальному вигляді записується наступним чином:

$$y = x_0 + a_1 x_1 + a_2 x_2 + \dots + a_n x_n \quad (3.1)$$

де y – залежна змінна, (обсяг залишків грошових коштів);

x_1, x_n – незалежні змінні;

a_0, a_n – коефіцієнти регресії.

Результати проведеного регресійного аналізу за аналізований період представлені на рис. М.3. За даними цього аналізу необхідно побудувати рівняння регресії для оцінки впливу даних факторів на формування грошових коштів підприємства.

Отже, в результаті проведення кореляційно-регресійного аналізу рівняння регресії має наступний вигляд:

$$y = 168864,836 + 0,609x_1 - 0,312x_3 - 0,176x_5 + 0,347x_6 + 0,057x_{10}$$

За побудованою моделлю бачимо, що зв'язок між обсягом грошових коштів та чистим прибутком, власним капіталом, чистим доходом є прямим, а з дебіторською та кредиторською заборгованостями за товари та послуги обернений.

Коефіцієнти регресії при незалежних змінних в даному рівнянні характеризують середню зміну результату (обсягу грошових коштів) зі зміною відповідного фактору на одиницю при незмінних значеннях інших факторів.

Перевірка даної моделі на встановлення тісноти взаємозв'язку між факторними ознаками показує, що між усіма факторними ознаками відсутній тісний зв'язок. Тому дана модель може бути використана для оцінки ефективності формування грошових коштів. Результати регресійного аналізу даної моделі по регресійній статистиці наведено на рис. М.4.

Оцінка параметрів регресії моделі проведена методом найменших квадратів. Для оцінки підбраної лінійної моделі використовують множинний коефіцієнт кореляції R та коефіцієнт детермінації $D = R^2$. Чим ближче значення R та D наближаються до 1, тим краще є побудована модель.

При оцінці лінійної моделі множинний коефіцієнт кореляції R дорівнює – 0,84, коефіцієнт детермінації $R^2 = 0,70$.

Результати регресійної статистики наступні: модель є адекватною оскільки множинний коефіцієнт кореляції більше 0,7 (70%); множинний коефіцієнт детермінації, який показує, що 70,1% ($R^2 \times 100\%$) загальної зміни обсягу грошових коштів пояснюється зміною величин чистого прибутку, дебіторської та кредиторської заборгованостей за роботи, товари та послуги, власного капіталу та чистого доходу, в той час, як на інші чинники, що не включені до даної регресійної моделі припадає 29,9% зміни.

На рис. М.5 (додаток М) наведено показники достовірності моделі.

Перевіримо значущості параметрів моделі та моделі в цілому використовуючи критерій Стьюдента та Фішера.

За результатами оцінки за критерієм Стьюдента дебіторська заборгованість за роботи, товари, послуги (x_2) та власний капітал (x_4) впливають на обсяг грошових коштів підприємства та є статистично значущими при рівні значимості 95%. Результат моделі за критерієм Фішера свідчить про статистичну значимість та адекватність побудованої моделі з ймовірністю 95%.

Отже, побудована регресійна модель може бути використана для планування та прогнозування майбутнього обсягу грошових коштів на даному підприємству. Модель є статистично значущою за критерієм Фішера. Факторами, що найбільше впливають на ефективність формування грошових потоків є дебіторська заборгованість за роботи, товари, послуги та власний

капітал. Тому підприємству для збільшення обсягів грошових коштів та покращення ефективності формування грошових потоків необхідно:

По-перше, досягти зростання обсягів власного капіталу, оскільки на підприємстві основним джерелом формування фінансових ресурсів є позикові кошти, а власних коштів лише 15% у 2018 році. Одним з методів збільшення власного капіталу є накопичення (зростання) обсягів прибутку, а отже будуть зростати надходження підприємства та грошові кошти, що є на підприємстві. Також прискорення руху грошових коштів підвищить оборотність активів і капіталу, а також забезпечить певну фінансову стійкість та платоспроможність з чим у підприємства є проблеми. По-друге, підприємству необхідно прискорювати оборотність дебіторської заборгованості, щоб воно швидше отримувала надходження грошових коштів від надання своїх товарів та послуг іншим суб'єктам господарювання.

3.2. Планування та прогнозування грошових потоків ДП Завод «Електроважмаш»

До основних методів планування грошових потоків підприємства належать такі:

- нормативний метод;
- розрахунково-аналітичний метод;
- метод оптимізації фінансових рішень;
- фінансове моделювання [40, с. 47].

Фінансове моделювання як метод управління грошовими потоками у частині їх прогнозування та планування, полягає у тому, що даний метод дозволяє здійснити кількісну оцінку взаємозв'язків між окремими фінансовими показниками та факторами, що впливають на них. Цей взаємозв'язок виражається через фінансово-математичну модель, що являє собою максимально наближену до реального життя математичну інтерпретацію фінансових процесів, тобто опис факторів, що характеризують структуру та основні закономірності формування грошових потоків через математичні символи та прийоми – рівняння, нерівності, функції, графіки [37, с. 47].

Фінансове моделювання особливо важливе, коли скорочується

доступність та можливість для зовнішнього фінансування, збільшуються ризики втрати ліквідності за наявності значних обсягів дебіторської та кредиторської заборгованості [19, с. 168], що і спостерігається протягом останніх років на досліджуваному підприємстві

За допомогою відносних показників, що розраховані на основі вихідних даних з табл. Н.1 (додаток Н) за 2014-2018 роки проведемо розрахунок показників ефективності грошових потоків на ДП Завод «Електроважмаш».

Для проведення фінансового моделювання в управлінні грошовими потоками використаємо розроблену модель оптимізації грошових потоків для ДП Завод «Електроважмаш» («OCF-модель» (optimization cash flows)). Ця модель є мультиплікативною моделлю з методом розширення факторної системи аналізу ефективності грошових потоків [24, с. 44].

Необхідно використати наступні показники для оцінки ефективності управління грошовими потоками (табл. Н.2).

Оскільки ефективність грошових потоків залежить від вище розрахованих показників, тоді їх вплив на показник ефективності грошових потоків можна представити у вигляді наступної формули [58, с. 340]:

$$E(OCF) = K_{\text{лікв}} * K_{\text{еф}} * K_{\text{д}} * K_{\text{рчгп}} * K_{\text{ргко}} * K_{\text{ргкв}} * K_{\text{одз}} \quad (3.2)$$

де $K_{\text{лікв}}$ – коефіцієнт ліквідності грошового потоку;

$K_{\text{еф}}$ – коефіцієнт ефективності грошового потоку;

$K_{\text{д}}$ – коефіцієнт достатності чистого грошового потоку;

$K_{\text{рчгп}}$ – коефіцієнт рентабельності чистого грошового потоку;

$K_{\text{ргко}}$ – коефіцієнт рентабельності грошових коштів отриманих;

$K_{\text{ргкв}}$ – коефіцієнт рентабельності грошових коштів витрачених;

$K_{\text{одз}}$ – коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості.

Сформована семифакторна модель інтегральної ефективності грошових потоків відображатиме тенденцію до зростання за умови зростання усіх перелічених показників [24, с. 44].

$$\{E(OCF) = K_{\text{лікв}} * K_{\text{еф}} * K_{\text{д}} * K_{\text{рчгп}} * K_{\text{ргко}} * K_{\text{ргкв}} * K_{\text{одз}}\} \rightarrow \max \quad (3.3)$$

Використаємо дану «OCF-модель» для оцінки ефективності грошових

потоків ДП Завод «Електроважмаш» за 2014-2018 рр. (табл. Н.3).

За допомогою даного інтегрального показника в динаміці можна визначити прогностні параметри ефективності грошових потоків, використавши парну регресійну модель. Парна регресійна модель має вигляд (формула Н.1): Невідомі параметри необхідно розрахувати методом Гауса [58, с. 341] (формула Н.2). Система нормальних рівнянь при підставленні вихідних даних величин інтегрального показника ефективності грошових потоків матиме вигляд, що наведено в додатку Н (формула Н.3).

Після розрахунків даного рівняння методом Гауса отримуємо наступні значення параметрів А, В та С:

$$A = -0,00000008$$

$$B = 0,0000124$$

$$C = -0,00000026$$

Отже, можна підставити дані параметри в регресійну модель та отримати наступне прогностичне рівняння:

$$y = -0,00000008 + 0,0000124t - 0,00000026t^2$$

Для знаходження прогностичних значень коефіцієнта ефективності за «OCF-моделлю» на наступні три роки (2019-2021 рр.), підставимо в прогностичне рівняння значення t , що будуть дорівнювати 6, 7 та 8 рокам. Підставивши дані отримаємо наступні значення прогностного коефіцієнта ефективності грошових потоків на наступні три роки.

Прогностні значення даного показника представлено на рис. 3.1.

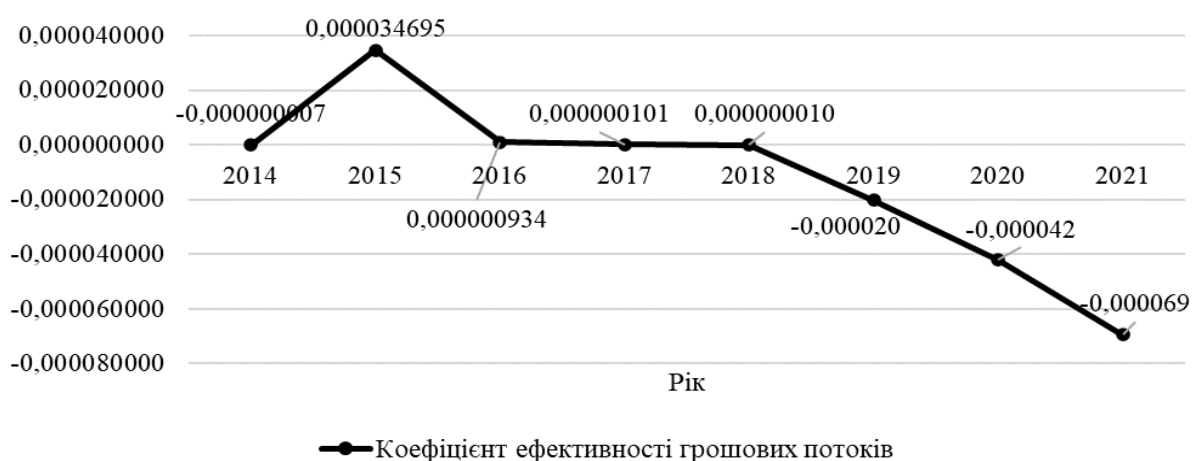

Рис. 3.1. Прогностні значення коефіцієнта ефективності грошового потоку ДП Завод «Електроважмаш»

Фінансове моделювання дає можливість спрогнозувати становище суб'єкта господарювання у майбутньому. Так значення прогнозного коефіцієнта ефективності грошових потоків ДП «Завод «Електроважмаш» на наступні три роки (2019-2021 рр.) показує тенденцію до зниження даного показника з – (- 0,000020) до (- 0,000069).

Тому підприємству доцільно розробити певні заходи щодо покращення показника, які були використанні при розрахунку показників ефективності грошових потоків. Основними способами досягнення цієї мети можуть бути: зменшення суми постійних та змінних витрат; здача в оренду не завантажених основних засобів; проведення ефективної податкової політики; стягнення в повному розмірі та своєчасно штрафних санкцій стягнення дебіторської заборгованості з метою прискорення оборотності грошових коштів. Для того, щоб мінімізувати розміри заборгованості необхідно систематично здійснювати її інвентаризацію, своєчасно оформлювати документи та надавати розрахункові документи, збільшувати число споживачів продукції та своєчасно визначати, яка заборгованість є сумнівною.

3.3. Обґрунтування вибору заходів, що забезпечують зростання грошових надходжень підприємства

Основними заходами, які можна запропонувати для збільшення грошових потоків підприємства за обсягами є:

- зростання обсягів реалізації продукції;
- прискорення оборотності дебіторської заборгованості;
- оренда незавантажених основних засобів.

Дані заходи були запропоновані для ДП «Завод «Електроважмаш» з метою збільшення грошових надходжень, оскільки за останні роки на підприємстві спостерігається від'ємний грошовий потік, тобто підприємство витрачає більше грошових коштів, ніж отримує. Тому за допомогою запропонованих заходів можна збільшити обсяги грошових надходжень та необхідно обрати найкращий з цих заходів.

Перший захід запропоновано для ДП «Завод «Електроважмаш» тому, що воно має добру репутацію як на вітчизняному, так і на зарубіжному ринках.

У 2018 році було виконано розробку та виробництво нової продукції, робіт послуг, тому мають бути для цього розроблені заходи щодо підвищення конкурентоспроможності їх продукції та вихід на нові ринки збуту. Підприємство має повний замкнутий цикл виробництва, включаючи власний конструкторський підрозділ, випробувальний центр, та лабораторію. Воно функціонує на ринках електротягового обладнання та енергетичного машинобудування України, країн Європи та СНД (в т. ч Таджикистану, Казахстану), Індії, Панами, Мексики і ряду інших країн. Великий відсоток продукції даного підприємства йде на експорт.

Наступним заходом є прискорення оборотності дебіторської заборгованості. При даному методі можна надавати покупцям знижку за зменшення строку її погашення, завдяки чому вони швидше оплачуватимуть підприємству кошти за надану продукцію та послуги. Цей метод є широко використовуваним у високорозвинених країнах світу. Також доцільно застосовувати при відпуску товарів передоплату, здійснювати комерційні вексельні розрахунки, що дозволять отримати певний відсоток за відстрочку платежу, використовувати механізм факторингу.

Останнім заходом є здавання в оренду незавантажених основних засобів. Це один з тих варіантів, який майже не потребує вкладання в нього коштів та відносно простоту проведення даного заходу. Отримання платежів відбуватиметься регулярно, строк оренди державних підприємств мінімум 5 років.

Для того щоб визначити найкращий метод збільшення грошових надходжень на підприємстві необхідно застосувати метод аналізу ієрархій. Метод аналізу ієрархій – це математична процедура для ієрархічного зображення елементів з метою визначення суті будь-якої проблеми. Даний метод був запропонований американським математиком Т. Сааті.

Метод полягає в декомпозиції проблеми на простіші складові частини, а також в обробленні суджень особи чи осіб, котрі приймають рішення на підставі парних порівнянь пріоритетів (критеріїв) доцільності.

Для обґрунтування доцільності застосування даних заходів було обрано наступні критерії:

- термін впровадження;
- вартість впровадження;
- регулярність грошових надходжень.

Отже, структурування проблеми вибору найкращого заходу збільшення грошових надходжень на ДП «Завод «Електроважмаш» дозволяє сформулювати наступну ієрархію, яку подано на рис. 3.2.

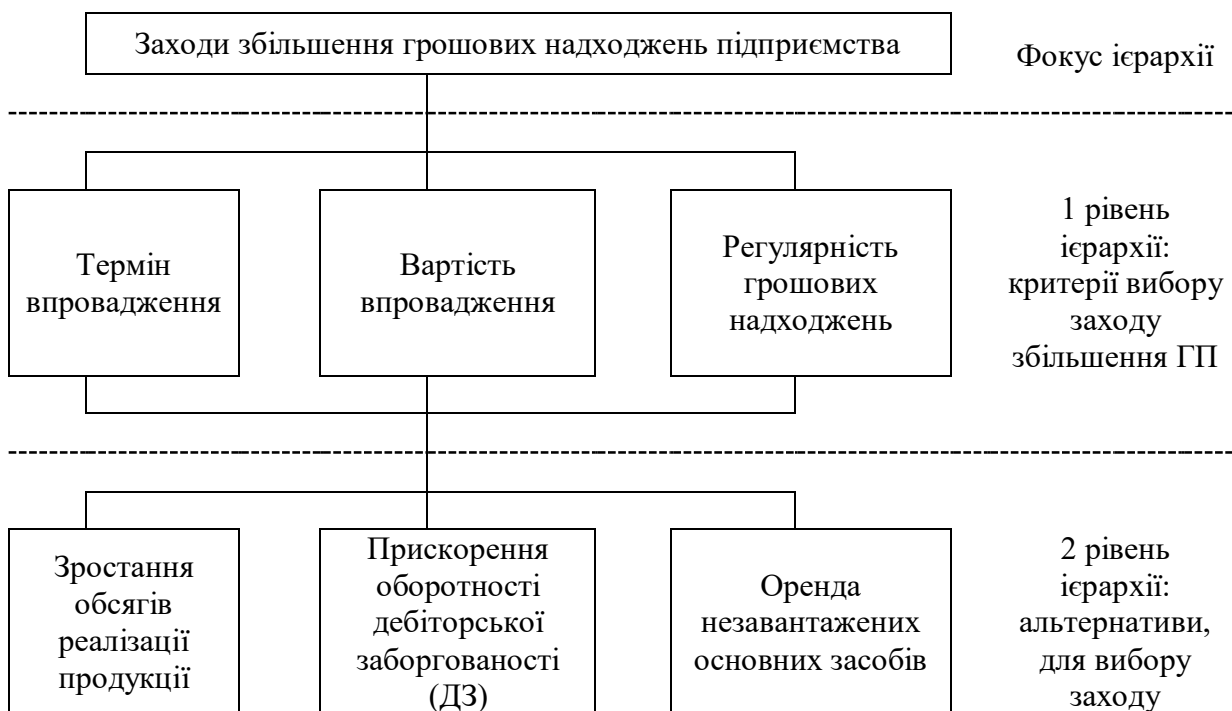

Рис. 3.2 Ієрархічна модель вибору заходів збільшення грошових надходжень

Наступним кроком є визначення відносної значущості елементів ієрархії, тобто формування матриць попарних порівнянь критеріїв та альтернатив. Для визначення відносної значущості елементів ієрархії, необхідно заповнити матриці, визначаючи рівень переваг факторів або критеріїв, що порівнюються за допомогою шкали відношень (див. табл. П.1).

В табл. П.2 зображено матрицю попарних порівнянь критеріїв.

За значеннями нормованого вектору пріоритетів можна зробити висновок, що найвагомішим критерієм при виборі заходу збільшення грошових надходжень є 3-й критерій (регулярність грошових надходжень), який має 75% значущості, на 2 місці знаходиться 2 критерій (вартість впровадження) – 17%, а на третьому місці термін впровадження запропонованих методів – 8%.

Далі будуємо матриці попарних порівнянь для третього рівня ієрархії, ілюструючи порівняння заходів збільшення грошових надходжень на підприємстві, щодо критеріїв другого рівня (табл. П.3).

Отже, за даними табл. П.3. бачимо, що за першим та другим критеріями

найбільш доцільним методом збільшення грошових надходжень є оренда невикористовуваних основних засобів. Оскільки термін впровадження цього заходу є майже найкоротшим, надходження будуть здійснюватися періодично, а вартість впровадження цього заходу не значна. За третім критерієм, регулярність грошових надходжень, найкращим методом є зростання обсягів реалізації продукції. Оскільки підприємство найбільше отримує коштів від реалізації своїх товарів та надання послуг іншим суб'єктам господарювання.

На останньому етапі проведемо оцінку узагальнених (глобальних) векторів пріоритетів. У табл. 3.1 надано розрахунок вагомості кожного з аналізованих заходів збільшення грошових надходжень для даного підприємства.

Таблиця 3.1

Визначення глобального пріоритету для досліджуваних альтернатив

Заходи зростання грошових надходжень	Критерії для відбору оптимального методу			Глобальний вектор пріоритетів
	Термін впровадження	Вартість впровадження	Регулярність грошових надходжень	
	0,08	0,17	0,75	
Зростання обсягів реалізації продукції	0,29	0,10	0,63	0,523
Прискорення оборотності дебіторської заборгованості	0,08	0,23	0,08	0,109
Оренда незавантажених основних засобів	0,63	0,67	0,27	0,368
Всього	1,000	1,000	1,000	1,000

З табл. 3.1 можна зробити висновок, що найбільш кращим заходом збільшення грошових надходжень для підприємства є зростання обсягів реалізації продукції. Оскільки ці надходження будуть покращувати діяльність підприємства протягом всього його функціонування.

ДП «Завод «Електроважмаш» вже планує розширення ринків збуту своєї продукції у країнах Східної Європи, Південної та Латинської Америки, Азії, близького Сходу та Африки. Підприємство має якісну та необхідну для підприємств інших галузей енергогенеруючу та тягову продукцію, яку постійно удосконалюють. Електричні машини, розроблені заводом, відповідають найкращим світовим стандартам, а деякі не мають аналогів не лише в Україні, а й в країнах ближнього та дальнього зарубіжжя. Необхідно також проводити

ефективну маркетингову політику для збуту продукції. Тому зростання обсягів реалізації даної продукції є одним з ефективних методів збільшення надходжень. Підприємство має мати на меті підписання нових контрактів по реалізації його продукції.

Цей захід є найбільш доцільним для підприємства, для отримання надходжень у майбутньому. Якщо припустити, що підприємство зможе досягти зростання чистого доходу у 2019 році на 10%, тоді прогнозований його обсяг складе 2576039,4 тис. грн.

Оскільки основним джерелом надходжень підприємства є кошти від операційної діяльності, то визначимо питому вагу чистого руху коштів від операційної діяльності в чистому доході за останні 3 роки.

$$ПВчрк = \frac{ЧРКод_i}{ЧД_i} * 100\% \quad (3.4)$$

де $ЧРКод_i$ – чистий рух коштів від операційної діяльності i -ого року;

$ЧД_i$ – чистий дохід i -ого року.

Тоді:

2016 рік = (120641 тис. грн. / 1539032 тис. грн.) * 100% = 7,84%

2017 рік = (154825 тис. грн. / 1437322 тис. грн.) * 100% = 10,77%

2018 рік = (66488 тис. грн. / 2341854 тис. грн.) * 100% = 2,84%

Якщо підприємство зможе забезпечити частку чистого руху коштів від операційної діяльності в чистому доході на рівні 2017 року – 10,77%, то прогнозоване значення чистого руху коштів від операційної діяльності зросте та складе:

$$2576039,4 \text{ тис. грн.} * 10,77\% = 277439,44 \text{ тис. грн.}$$

Таким чином, якщо чистий дохід на підприємстві зросте хоча б на 10%, то це призведе до зростання чистого руху коштів від операційної діяльності на 277439,44 тис. грн.

ВИСНОВКИ

Узагальнюючи вищевикладене, можна зробити висновок, що в умовах економічної нестабільності важливим набуває значення підвищення якості та ефективності формування грошових потоків як одного з основних результативних показників діяльності підприємства.

Проведений аналіз літературних джерел вітчизняних та зарубіжних авторів, нормативно-правових актів дав змогу визначити, що на сьогодні не має єдиного підходу до визначення поняття «грошового потоку». Узагальнивши трактування даного поняття всіх авторів в роботі визначено поняття грошових потоків підприємства. Також в роботі систематизовано підходи до класифікації грошових потоків різних авторів. Запропоновано узагальнити та виокремити шість основних ознак класифікації грошових потоків.

В роботі було сформовано структурно-функціональну модель процесу аналізу та оцінки грошових потоків підприємства з використанням програмного продукту Ramus за стандартом IDEF0 та відповідно до сформованої моделі проведено аналіз грошових потоків. За результатами аналізу підприємству необхідно звернути увагу на підвищення рентабельності та ефективності грошових потоків, знайти способи підвищення грошових надходжень.

У третьому розділі роботи побудовано модель впливу чистого прибутку, дебіторської та кредиторської заборгованостей за роботи, товари, послуги, власного капіталу та чистого доходу на обсяг грошових коштів підприємства за допомогою кореляційно-регресійного аналізу. Факторами, що найбільше впливають на ефективність формування грошових потоків є дебіторська заборгованість за роботи, товари, послуги та власний капітал.

Здійснено прогнозування коефіцієнта ефективності грошових потоків. Прогнозування грошових потоків на ДП «Завод «Електроважмаш» показує, що ефективність грошових потоків у 2019-2021 роках має тенденцію до зниження.

В результаті використання методу аналізу ієрархій визначено, що доцільним заходом збільшення грошових надходжень для ДП «Завод «Електроважмаш» є зростання обсягів реалізації продукції.

Таким чином, отримані результати допоможуть підприємству обрати вірні шляхи розвитку та ефективно використовували кошти для підтримки їх на належному рівні.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. Дата оновлення: 16.11.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
2. Про затвердження Методичних рекомендацій “Методичні рекомендації з комерціалізації розробок, створених в результаті науково-технічної діяльності” : наказ Державного комітету України з питань науки, інновацій та інформатизації від 13.09.2010 р. № 18. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0018745-10/conv/print>
3. Про затвердження Методичних рекомендацій з розроблення бізнес-плану підприємств : наказ Міністерства економіки України від 06.09.2006 р. № 290. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0290665-06>
4. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності" : наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.
5. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 2 "Консолідована фінансова звітність" : наказ Міністерства фінансів України від 27.06. 2013 року № 628. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1223-13>.
6. Про затвердження Національного стандарту № 1 “Загальні засади оцінки майна і майнових прав” : Постанова Кабінету Міністрів України від 10.09.2003 р. № 1440. *Офіційний вісник України*. 2003. №37.
7. Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України: веб-сайт. URL: <https://smida.gov.ua> (дата звернення: 03.02.2020).
8. Базилінська О. Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2009. 328 с.
9. Балабанов И. Т. Финансовый анализ и планирование – 2 изд, доп.— Москва: Финансы и статистика, 2008. – 208 с.
10. Берест М. М. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 164 с. URL: <http://www.repository.hneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/16916>
11. Бернстайн Л. А. Анализ финансовой отчетности: теория, практика и

інтерпретація: учеб. пособ. Москва : Финансы и статистика, 2007. 547 с.

12. Бланк И. А. Основы финансового менеджмента. учеб. пособ. 3-е изд., перераб. и доп. Москва : Омега-Л, 2011. 674 с.

13. Бланк И. А. Управление денежными потоками: учеб. пособие. Киев : Ника-Центр, Эльга, 2009. 736 с.

14. Бланк И.А. Управление финансовой стабилизацией предприятия: учеб. пособие. Киев : Ника-Центр, Эльга, 2003. 468 с.

15. Бочаров В. В. Коммерческое бюджетирование : учеб. пособ. Санкт-Петербург : Питер, 2003. 368 с.

16. Брігхем Є. Ф. Основы фінансового менеджменту : підручник : Молодь, 1997. 1000 с.

17. Ван Хорн Дж. К. Основы управления финансами: перев. с англ. гл. ред. серии Я. В. Соколов. Москва : Финансы и статистика, 2003. 800 с.

18. Вербa В. А., Загородніх О. А. Проектний аналіз : підручник. Київ : КНЕУ, 2000. 322 с.

19. Гайдаєнко О. М., Бондар В. Я. Фінансове моделювання управління грошовими потоками на прикладі ПАТ «Одеський машинобудівний завод». *Облік, економіка, менеджмент: наукові нотатки: міжнар. зб. наук. пр. / упор. та відп. ред. І.Б. Садовської. Л. , 2017. Вип. 2(14). С. 167-174.*

20. Говорушко Т. А., Мартиненко В. П., Климаш Н. І., Багацька К. В., Дем'яненко І. В. Фінансовий менеджмент : підручник Львів : Магнолія 2006, 2014, 344 с.

21. Головка Т. Планування грошових потоків підприємства: нова парадигма. *Вісник Київського національного торговельно-економічного університету. 2017. № 4. С. 104-113. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vknteu_2017_4_9*

22. Грідчіна М. В. Фінансовий менеджмент: курс лекцій. Київ : ДП «Вид. дім. «Персонал», 2012. 268 с.

23. Данилюк М. О., Савич В. І., Фінансовий менеджмент. навч. посіб. Київ : ЦНЛ, 2004. 204 с.

24. Жалко О. В. Факторна оцінка ефективності інвестиційних грошових потоків акціонерних товариств. *Наука і економіка. Хмельницький, 2010. № 2 (18). С. 42-47.*

25. Журавльова І. В. Фінансовий менеджмент. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 207 с. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/21093>

26. Загородній А.Г., Вознюк Г. Л., Смовженко Т. С. Фінансовий словник: 3-тє вид., випр. та доп. Київ: Т-во “Знання”, КОО, 2000. 587 с.
27. Заремба Є. М. Грошові потоки підприємства: сутність і класифікація. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2012. Вип. 2 (23). С. 87–92
28. Кірейцев Г. Г. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2002. 496 с.
29. Коваленко Л. О., Ремньова Л. М. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ : Знання, 2005. 485 с.
30. Колісник О. П., Замогильна А. В. Грошові потоки: сутність, класифікація та їх оптимізація в процесі управління. *Електронне наукове фахове видання з економічних наук. Modern economics*. 2018. № 10. С. 60–65. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/modecon_2018_10_12
31. Коллас Б. Управление финансовой деятельностью предприятия. Проблемы, концепции и методы : учеб. пособ. Москва : Финансы, ЮНИТИ, 1997. 576 с.
32. Корягін М. В., Чік М. Ю. Сутність грошових потоків підприємства. Науковий вісник Чернівецького університету. Економіка. Чернівці, 2014. № 681. С. 115–119.
33. Костюк-Пукаляк О. М. Сучасна концепція визначення суті грошових потоків та їх видів. *Молодий вчений*. Херсон, 2017. № 8. С. 449–456.
34. Костюк-Пукаляк О. М. Значення аналізу грошових потоків в оцінці ефективності діяльності підприємств України. *Економіка: реалії часу*. Одеса, 2017. № 3 (31). – С. 46–52. – URL: <http://economics.opu.ua/files/archive/2017/No3/46.pdf>
35. Кошельок Г. В. Класифікація грошових потоків підприємства у сучасних умовах. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2013. № 1. С. 32–40.
36. Кошельок Г. В., Степанова І. В. Факторні моделі грошових потоків підприємства. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2014. № 5-6. С. 161-171.
37. Кравчук О. М., Лещук В. П. Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва. навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2010. 504 с.
38. Крамаренко Г. О., Чорна О. Є. Фінансовий менеджмент. навч. посіб. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2009. 520 с.

39. Кузнецова И. Д. Управление денежными потоками : учеб. пособ. Иваново : ИГХТУ, 2008. 193 с.
40. Лапіна І. С., Гончаренко О. М. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. Одеса: Атлант, 2016. 313 с.
41. Лігоненко Л. О., Ковальчук Г. В. Управління грошовими коштами торговельного підприємства : навч. посіб. Київ : КДТЕУ, 1998. 156 с.
42. Лопатюк Р. І. Прогнозування рівня інвестиційної діяльності підприємств аграрної сфери. *Ефективна економіка*. 2013. № 4. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2013_4_52 (дата звернення: 27.02.2020)
43. Мартюшева Л. С., Берест М. М. Методичні рекомендації до виконання курсової роботи з навчальної дисципліни "Фінансовий аналіз" для студентів напряму підготовки "Фінанси та кредит" спеціалізації "Фінанси" усіх форм навчання. Харків : ХНЕУ, 2009. 57с.
44. Мельничук Г. С. Теоретичні аспекти проведення аналізу грошових потоків підприємства: зб. наук. праць Університету державної фіскальної служби України. 2018. № 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpnudps_2018_2_19
45. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку № 7 «Звіт про рух грошових коштів». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_019
46. Мінухін С. В., Беседовський О. М., Плоха О. Б. Лабораторний практикум з навчальної дисципліни "Технології комп'ютерного проектування" для студентів напряму підготовки 6.050101 "Комп'ютерні науки" всіх форм навчання. Харків : ХНЕУ, 2015. 145 с. – URL: <https://cutt.ly/PrJCx72> (дата звернення: 05.02.2020)
47. Мних Є. В. Економічний аналіз діяльності підприємства : підручник. Київ : КНТЕУ, 2008. 514 с.
48. Момот Т. В., Безугла В. О., Тараруєва Ю. О., Кадничанський М. В., Чалий І. Г. Фінансовий менеджмент. навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2011. 712 с.
49. Офіційний сайт ДП Завод «Електроважмаш»: веб-сайт. URL: <http://spetm.com.ua/index.php/ua/> (дата звернення: 03.02.2020).
50. Поддєрьогін А. М. Фінансовий менеджмент : підручник. Київ : КНЕУ, 2005. 535 с.
51. Райс Т., Койли Б. Финансовые инвестиции и риск : пер. с. англ. Киев : Издательское бюро ВНУ, 1995. 592 с.
52. Собченко (Кінева) Т. С., Шульга А. І. Використання кореляційно-регресійного аналізу для моделювання відтворюючих процесів в сільському

господарстві. *Молодий вчений*. 2018. № 10(1). С. 394-398. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_10%281%29__95

53. Спільник І. Загородна О. Грошові потоки підприємства: комплексний аналіз за даними фінансової звітності. *Міжнародний науковий журнал*. 2017. №1 (7). С. 67–85.

54. Стащук О. В., Хандучка А. М. Грошові потоки підприємства: суть та необхідність управління. *Молодий вчений*. Херсон, 2014. № 6. С. 45–46.

55. Федішин М. П. Тактичне планування грошових потоків на підприємствах харчової промисловості : дис. канд. екон. наук : 08.00.04 / Буковин. держ. фін.-екон. ун-т. К., 2014. 280 с.

56. Финансы: Оксфордский толковый словарь: Англо-русский. – М.: Издательство «Весь Мир», 1997. 492 с.

57. Харченко Ю. А. Кореляційно-регресійний аналіз обсягів збуту продукції промислового підприємства. *Економічний простір*. 2014. № 86. С. 214-223.

58. Хома І. Б., Кріп О. І. Фінансове моделювання управління грошовими потоками в економіці України на прикладі ПАТ «Львівхім». *Науковий вісник НЛТУ України*. Львів, 2011. Вип. 21(10). С. 335-343.

59. Цал-Цалко Ю.С. Фінансовий аналіз : підручник. Київ : ЦУЛ, 2008. 566 с.

60. Шелудько В. М. Фінансовий менеджмент. підруч. 2-ге вид., стер. Київ : Знання, 2013. 375 с.

61. Ясишена В. В. Сутність грошових потоків підприємств та їх класифікація. *Економічний аналіз*. 2008. № 2(18). С. 321-324.

62. Ясишена В. В. Теоретичні аспекти аналізу фінансового стану підприємств. *Вісник тернопільського національного економічного університету. Економічний простір*. Тернопіль, 2008. № 16. С. 123-131.

ДОДАТКИ

Додаток А

Таблиця А.1

Баланс (Звіт про фінансовий стан) ДП «Завод «Електроважмаш»

Актив	Код рядка	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2016	31.12.17.	31.12.18.	30.09.2019
1	2	3	4	5	6	7	8
І. Необоротні активи							
Нематеріальні активи:	1000	6384	3105	1209	560	576	496
первісна вартість	1001	18347	18448	18450	18755	18716	18716
накопичена амортизація	1002	11963	15343	17241	18195	18140	18220
Незавершені капітальні інвестиції	1005	12613	48139	43690	44990	55499	45816
Основні засоби:	1010	313649	277422	244633	221310	219766	206433
первісна вартість	1011	762678	773796	789699	807624	824417	847155
знос	1012	449629	496374	545066	586314	604651	640722
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0	0	0	0	0
первісна вартість	1016	0	0	0	0	0	0
знос	1017	0	0	0	0	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0	0	0	0	0
первісна вартість	1021	0	0	0	0	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0	0	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0	0	0	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	11483	9186	1047	523	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	8574	12773	0	0	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	590	153	1915	1266	57	57
Гудвіл	1050	0	0	0	0	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	0	0	0	0

Продовження додатку А

Продовження табл. А.1

1	2	3	4	5	6	7	8
Залишок коштів уцентралізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	0	0	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0	0	0	0	0
Усього за розділом І	1095	353293	350778	292494	268649	275898	252802
ІІ. Оборотні активи							
Запаси	1100	438021	378106	338049	684389	806276	784286
Виробничі запаси	1101	156563	156753	148637	218830	257251	213611
Незавершене виробництво	1102	262570	171819	174704	322032	438098	510556
Готова продукція	1103	18431	47273	14602	141829	110875	60082
Товари	1104	457	2261	106	1698	52	37
Поточні біологічні активи	1110	0	0	0	0	0	0
Депозити перестрахування	1115	0	0	0	0	0	0
Векселі одержані	1120	0	0	0	0	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	263656	403078	468751	298563	397438	423888
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	22594	2423	2996	14455	10637	18278
з бюджетом	1135	102076	68989	45924	70585	113034	59201
у тому числі з податку на прибуток	1136	32172	14581	14635	16306	18249	18262
з нарахованих доходів	1140	697	561	505	509	349	180
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0	0	0	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	7492	4810	2816	2660	18170	16204
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0	19557	20171	6061	4576

Продовження додатку А

Продовження табл. А.1

1	2	3	4	5	6	7	8
Гроші та їх еквіваленти	1165	205034	98371	102820	159482	94073	53085
Готівка	1166	5	2	0	10	7	11
Рахунки в банках	1167	199589	96566	46778	84638	34373	31860
Витрати майбутніх періодів	1170	9	91	126	162	3112	1088
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0	0	0	0	0
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0	0	0	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0	0	0	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0	0	0	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0	0	0	0	0
Інші оборотні активи	1190	30209	12196	10373	48166	43317	45124
Усього за розділом II	1195	1071770	968625	991917	1299142	1492467	1405910
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0	0	0	0	0
Баланс	1300	1425063	1319403	1284411	1567791	1768365	1658712
Пасив	Код рядка	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2016	31.12.17.	31.12.18.	30.09.2019
I. Власний капітал							
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	88246	88246	88246	88246	88246	88246
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0	0	0	0	0
Капітал у дооцінках	1405	69415	61356	63727	67210	60777	60771
Додатковий капітал	1410	196074	196074	196074	196074	196074	196074
Емісійний дохід	1411	0	0	0	0	0	0

Продовження додатку А

Продовження табл. А.1

1	2	3	4	5	6	7	8
Накопичені курсові різниці	1412	0	0	0	0	0	0
Резервний капітал	1415	11069	0	0	0	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	81214	-33331	-75146	-73571	-79902	-113305
Неоплачений капітал	1425	0	0	0	0	0	0
Вилучений капітал	1430	0	0	0	0	0	0
Інші резерви	1435	0	0	0	0	0	0
Усього за розділом І	1495	446018	312345	272901	277959	265195	231786
ІІ. Довгострокові зобов'язання і забезпечення							
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0	0	0	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0	0	0	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	278947	452740	0	0	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	1313	1313	0	0	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0	0	0	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0	0	0	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0	0	0	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0	0	0	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0	0	0	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітного періоду)	1531	0	0	0	0	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітного періоду)	1532	0	0	0	0	0	0

Продовження додатку А

Продовження табл. А.1

1	2	3	4	5	6	7	8
інші страхові резерви; (на початок звітного періоду)	1534	0	0	0	0	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0	0	0	0	0
Призовий фонд	1540	0	0	0	0	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0	0	0	0	0
Усього за розділом II	1595	280260	454053	0	0	0	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення							
Короткострокові кредити банків	1600	98954	146943	636790	631871	597241	501466
Векселі видані	1605	0	0	0	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0	0	0	0	0
за товари, роботи, послуги	1615	225042	255330	272714	302180	594437	540269
за розрахунками з бюджетом	1620	3128	780	763	2464	4047	4598
за у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0	0	0	0	0
за розрахунками зі страхування	1625	6181	0	0	2739	3664	4913
за розрахунками з оплати праці	1630	12298	317	412	9687	16253	18367
за одержаними авансами	1635	329211	100572	60775	303923	259146	305736
за розрахунками з учасниками	1640	0	0	0	0	73	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0	0	0	0	0
за страховою діяльністю	1650	0	0	0	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	12596	8612	34407	30078	21983	7004
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0	0	0	0	0
Відстрочені комісійні доходи перестраховиків	1670	0	0	0	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	11375	40451	5649	6890	6326	44573

Закінчення додатку А

Закінчення табл. А.1

1	2	3	4	5	6	7	8
Усього за розділом III	1695	698785	553005	1011510	1289832	1503170	1426926
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0	0	0	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0	0	0	0	0
Баланс	1900	1425062	1319403	1284411	1567791	1768365	1658712

Додаток Б

Таблиця Б.1

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

ДП «Завод «Електроважмаш»

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ						
Стаття	Код рядка	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2017 рік	2018 рік
1	2	3	4	5	6	7
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1865429	1 897 274	1539032	1437322	2341854
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0	0	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0	0	0	0
Премії, передані у перестраховування	2012	0	0	0	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0	0	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0	0	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	-1551655	-1636274	-1273856	-1185087	-2024704
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0	0	0	0	0
Валовий: прибуток	2090	313774	261000	265176	252235	317150
Валовий: збиток	2095	0	0	0	0	0
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0	0	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0	0	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0	0	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0	0	0	0
Інші операційні доходи	2120	380321	452 404	151 768	96 642	73143
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0	0	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0	0	0	0

Продовження додатку Б

Продовження табл. Б.1

1	2	3	4	5	6	7
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0	0	0	0
Адміністративні витрати	2130	-149963	-130 337	-107 989	-126 044	-157 883
Витрати на збут	2150	-43206	-40 845	-47 630	-47 229	-66 921
Інші операційні витрати	2180	-437968	-607 856	-115 517	-84 961	-104 926
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0	0	0	0
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0	0	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	62958	0	145 808	90 643	60 563
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	2195	0	-65 634	0	0	0
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0	0	0	0
Інші фінансові доходи	2220	5004	5 370	1 939	8 837	4 810
Інші доходи	2240	771	3 564	45 527	40 063	56 386
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0	0	0	0
Фінансові витрати	2250	-37544	-63 951	-73 640	-72 227	-67 679
Втрати від участі в капіталі	2255	0	0	0	0	0
Інші витрати	2270	-572	-207	-115 062	-58 120	-48 736
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0	0	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	30617	0	4 572	9 196	5 344
Фінансовий результат до оподаткування: збиток	2295	0	-120 858	0	0	0
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	8170	-437	1 762	-649	-1 209
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0	0	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	22447	0	6 334	8 547	4 135
Чистий фінансовий результат: збиток	2355	0	-121 295	0	0	0
II. СУКУПНИЙ ДОХІД						
Стаття	Код рядка	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2017 рік	2018 рік
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0	0	0	0

Закінчення додатку Б

Закінчення додатку Б.1

1	2	3	4	5	6	7
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0	0	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0	0	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0	0	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0	0	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0	0	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0	0	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0	0	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	22447	-121 295	6 334	8 547	4 135
ІІІ. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ						
Матеріальні затрати	2500	1017433	1 274 948	1 019 514	1 210 288	1 783 654
Витрати на оплату праці	2505	322573	274 192	249 992	268 833	346 939
Відрахування на соціальні заходи	2510	123256	102 952	60 520	65 206	76 498
Амортизація	2515	51234	58 033	47 825	37 704	31 760
Інші операційні витрати	2520	466385	637 529	131 256	131 899	190 054
Разом	2550	1980881	2 347 654	1 509 107	1 713 930	2 428 905
ІV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ						
Середньорічна кількість простих акцій	2600	0	0	0	0	0
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	0	0	0	0	0
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0	0	0	0	0
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0	0	0	0	0
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0	0	0	0	0

Додаток В

Таблиця В.1

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)

ДП «Завод «Електроважмаш»

Стаття	Код рядка	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2017 рік	2018 рік
1	2	3	4	5	6	7
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності						
Надходження від:						
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	1126402	1324312	1258499	1431458	1750777
Повернення податків і зборів	3005	82447	221113	154388	139758	177241
у тому числі податку на додану вартість	3006	82447	217213	154388	139758	177241
Цільового фінансування	3010	0	0	0	0	0
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	0	0	0	0	0
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	654981	301980	277057	469465	530423
Надходження від повернення авансів	3020	4225	3416	8250	2344	1443
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	2728	3889	972	1492	1138
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	271	1179	4842	654	220
Надходження від операційної оренди	3040	22	38	45	43	12
Інші надходження	3095	30437	64749	11349	19567	26355
Витрачання на оплату: Товарів (робіт, послуг)	3100	-1323632	-1509404	-1238350	-1538528	-1936197
Праці	3105	-282384	-236617	-199389	-207572	-273545
Відрахувань на соціальні заходи	3110	-143968	-120707	-53736	-57212	-75279
Зобов'язань з податків і зборів	3115	-103897	-44931	-56961	-62522	-82946
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	-18165	-6302	0	-1671	-1942
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	0	0	0	-269	0

Закінчення додатку В

Закінчення табл. В.1

1	2	3	4	5	6	7
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	-85676	-35808	-56899	-59970	-76846
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	-4334	-17242	-2103	-51	-619
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	-3669	-3387	-2603	-2509	-3328
Інші витрачання	3190	-40601	-92406	-41619	-41562	-49207
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	-972	-104018	120641	154825	66488
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності						
Надходження від реалізації:						
фінансових інвестицій	3200	0	0	6206	0	0
Надходження від отриманих:						
відсотків	3215	0	5505	1493	210	87
Інші надходження	3250	0	2297	1410	523	1546
Витрачання на придбання:						
необоротних активів	3260	-49240	-50677	-10768	-9675	-34750
Інші платежі	3290	0	0	-19034	0	-1023
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-49240	-42875	-20693	-8941	-34140
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності						
Надходження від:						
Отримання позик	3305	592282	921842	22300	234	0
Інші надходження	3340	0	0	0	0	0
Погашення позик	3350	608166	892824	58636	23866	25930
Витрачання на сплату відсотків	3360	-36520	-61600	-74680	-70915	-67161
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-52404	-32582	-111016	-94547	-93091
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	-102616	-179475	-11068	51337	-60743
Залишок коштів на початок року	3405	197988	205034	98371	102820	159482
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	109662	72812	15517	5325	-4666
Залишок коштів на кінець року	3415	205034	98371	102820	159482	94073

Додаток Г

Економічна сутність та зміст грошових потоків підприємства

Таблиця Г.1

Визначення поняття грошових потоків у нормативно-правових документах

Нормативно-правовий документ	Визначення поняття «грошові потоки»	Коментар
Постанова Кабінету Міністрів України від 10.09.2003 р. № 1440 «Про Затвердження Національного стандарту № 1 «Загальні засади оцінки майна і майнових прав» [6]	Грошовий потік - сума прогнозованих або фактичних надходжень від діяльності (використання) об'єкта оцінки	Сума прогнозованих або фактичних надходжень
Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку №7 (МСБО №7) [41]	Грошові потоки - це надходження та вибуття грошових коштів та їх еквівалентів	Це надходження та вибуття
Наказ Міністерства економіки України від 06.09.2006 р. № 290 «Про затвердження Методичних рекомендацій з розроблення бізнес-плану підприємств» [3]	Грошовий потік від поточної господарської (інвестиційної, фінансової) діяльності являє собою суму надлишку (нестатку) коштів, отриманих у результаті зіставлення надходжень і відрахувань коштів у процесі операційної (інвестиційної, фінансової) діяльності	Суму надлишку (нестатку) коштів

Таблиця Г.2

Визначення поняття грошових потоків у вітчизняній літературі

Автор (група авторів)	Визначення поняття «грошові потоки»	Коментар
1	2	3
Кірейцев Г.Г. [28]	Грошовий потік як об'єкт фінансового менеджменту є сукупністю розподілених у часі надходжень і витрат грошових коштів, які пов'язані з діяльністю суб'єкта господарювання	Сукупністю розподілених у часі надходжень і витрат грошових коштів
Берест М. М. [10]	Грошовий потік – це сукупність розподілених у часі надходжень і виплат грошових коштів, що генеруються у процесі здійснення господарської діяльності підприємства	Сукупність розподілених у часі надходжень і виплат грошових коштів

Продовження додатку Г

Продовження табл. Г.2

1	2	3
Бланк І. А. [13]	Грошовий потік – це сукупність розподілених по інтервалах періоду часу надходжень і виплат грошових коштів, що генеруються його господарською діяльністю, рух яких пов'язаний з факторами часу, ризику й ліквідності.	Сукупність розподілених по інтервалах періоду часу надходжень і виплат грошових коштів
Верба В.А. [18]	Грошовий потік – різниця між кількістю отриманих і витрачених грошей	Різниця
Говорушко Т.А. [20]	Грошовий потік підприємства являє собою сукупність розподілених у часі надходжень і виплат коштів, генерованих його господарською діяльністю	Сукупність розподілених у часі надходжень і виплат
Поддєрьогін А.М. [50]	Грошовий потік – сукупність послідовно розподілених у часі подій, які пов'язані з відокремленим та логічно завершеним фактом зміни власника грошових ресурсів через виконання зобов'язань між економічними агентами (суб'єктами господарювання, державою, домогосподарствами, міжнародними організаціями)	Сукупність послідовно розподілених у часі подій
Лігоненко Л.О. [41]	Грошові потоки – це система розподілених в часі надходжень та видатків грошових коштів, що генеруються його господарською діяльністю і супроводжують рух вартості, виступаючи зовнішньою ознакою функціонування підприємства.	Це система розподілених в часі надходжень та видатків грошових коштів
Коваленко Л.О., Ремньова Л.М. [29]	Грошові потоки – це надходження та вибуття грошових коштів та їх еквівалентів у результаті виробничо-господарської діяльності підприємств.	Це надходження та вибуття грошових коштів та їх еквівалентів
Бочаров В.В. [15]	Грошовий потік включає в себе різні види потоків, обслуговуючих господарську діяльність, він показує рух всіх грошових коштів, які не враховуються при розрахунку прибутку: капітальні вкладення, штрафи, податок на прибуток, боргові виплати кредиторами, позичкові та авансові кошти.	Рух грошових коштів
Мних Є.В. [47]	Грошовий потік – сукупність розподілених у часі надходжень і виплат коштів, які генеруються його господарською діяльністю	Сукупність розподілених у часі надходжень і виплат коштів
Загородній А. Г. [34]	Грошовий потік – надходження (додатний грошовий потік) і витрачання (від'ємний грошовий потік) коштів у процесі здійснення господарської діяльності підприємства	Надходження (додатний грошовий потік) і витрачання (від'ємний грошовий потік) коштів

Закінчення додатку Г

Закінчення табл. Г.2

1	2	3
Стащук О.В., Хандучка А.М. [55]	Грошовий потік підприємства є сукупністю розподілених у часі надходжень і витрат грошових коштів, рух яких є одним з головних об'єктів управління, пов'язаний з чинниками ліквідності та ризику, впливає на рух активів та капіталу підприємства, характеризується відносним розміром, напрямком і часом.	Сукупністю розподілених у часі надходжень і витрат грошових коштів

Таблиця Г.3

Визначення поняття грошових потоків у зарубіжній літературі

Автор (група авторів)	Визначення поняття «грошові потоки»	Коментар
Брігхем Е. Ф. [16]	Грошовий потік: фактичні чисті грошові кошти, які приходять у фірму (чи витрачаються нею) протягом певного періоду	Фактичні чисті грошові кошти
Коллас Б. Рішар Ж. [31]	Грошові потоки (cash flow) – різниця між отриманими та виплаченими грошовими коштами за певний період часу.	Різниця
Оксфордський тлумачний словник [56]	Грошові потоки (cash flow) – це сума наявних коштів, отриманих чи виплачених підприємством, які часто аналізуються за різними статтями. План руху коштів встановлює всі очікувані в даному періоді платежі та надходження.	Сума наявних коштів, отриманих чи виплачених підприємством
Бернстайн Л.А. [11]	Твердження «потоки грошових коштів» (cash flow) саме по собі не має відповідного пояснення, тому воно є незмістовним.	Не має відповідного пояснення
Райс Т. Койлі Б. [51]	індикатор кредитоспроможності та платоспроможності будь-якого з суб'єктів господарювання, що оцінює спроможність підприємства генерувати додаткові обсяги грошових засобів для погашення зобов'язань за отриманими позиками	Індикатор кредитоспроможності та платоспроможності
Ван Хорн Дж. К [17]	Рух грошових потоків (cash flow) фірми представляє собою постійний, безперервний процес	Постійний безперервний процес

Додаток Д
Класифікація грошових потоків

Таблиця Д.1

Види грошових потоків за методом обчислення

Вид грошового потоку	Визначення	Порядок обчислення
Грошовий потік операційної діяльності	Залишок грошових коштів на певну дату від здійснення операційної діяльності.	Ф. № 3, р. № 3195
Грошовий потік інвестиційної діяльності	Залишок грошових коштів на певну дату від здійснення інвестиційної діяльності.	Ф. №. 3, р. № 3295
Грошовий потік фінансової діяльності	Залишок грошових коштів на певну дату від здійснення фінансової діяльності	Ф. № 3, р. № 3395
Валовий грошовий потік	Сума додатного та від'ємного грошового потоку.	Ф. № 3, р. № 3000 + 3005 + 3006 + 3010 + 3095 + 3200 + 3205 + 3215 + 3220 + 3225 + 3250 + 3300 + 3305 + 3340 + 3100 + 3105 + 3110 + 3115 + 3190 + 3255 + 3260 + 3270 + 3290 + 3295 + 3345 + 3350 + 3355 + 3390
Додатний грошовий потік	Обсяг надходжень грошових потоків від усіх видів діяльності.	Ф. № 3, рр. № 3000 + 3005 + 3006 + 3010 + 3095 + 3200 + 3205 + 3215 + 3220 + 3225 + 3250 + 3300 + 3305 + 3340
Від'ємний грошовий потік	Обсяг витрачання грошових коштів від усіх видів діяльності.	Ф. № 3, рр. № 3100 + 3105 + 3110 + 3115 + 3190 + 3255 + 3260 + 3270 + 3290 + 3295 + 3345 + 3350 + 3355 + 3390
Чистий грошовий потік	Зміна наявних грошових коштів за період, чистий рух коштів за період.	Ф. № 3, р. № 3400
Традиційний грошовий потік	Сума чистого доходу та нарахованої амортизації	Ф. № 2 р. 2000 + Ф. №1 1002
Вільний грошовий потік	Це кошти, які залишаються на підприємстві в результаті операційної діяльності та інвестицій в основний капітал.	Ф. № 3, р. 3195 – р. 3260

Продовження додатку Д

Рис. Д.1. Вид грошового потоку за методом оцінки

Рис. Д.2. Види грошових потоків за формою отримання

Грошові потоки за методом визначення їх ефективності					
Надлишковий ГП			Ліквідний ГП		
Дефіцитний ГП			Неліквідний ГП		
Оптимальний ГП			Регулярні ГП		
Збалансований ГП			Синхронізовані ГП		
Незбалансований ГП			Несинхронізовані ГП		

Рис. Д.3. Види грошових потоків за методом визначення їх ефективності

Закінчення додатку Д

Грошові потоки за просторовим виміром			
Грошові потоки по підприємству в цілому			Грошові потоки надзвичайної діяльності
Грошові потоки по підрозділу (цеху)			Грошові потоки від необоротних активів
Грошові потоки від електронної комерції			Грошові потоки від поточних активів
Грошові потоки звичайної діяльності			Внутрішні грошові потоки
Зовнішні грошові потоки			

Рис. Д.4. Види грошових потоків за просторовим виміром

Грошові потоки за часовим виміром			
Короткострокові грошові потоки			Довгострокові грошові потоки
Минулі грошові потоки			Майбутні грошові потоки
Теперішні грошові потоки			Непередбачувані грошові потоки
Непрогнозовані грошові потоки			Прогнозовані грошові потоки

Рис. Д.5. Види грошових потоків за часовим виміром

Додаток Ж Побудова структурно-функціональної моделі бізнес-процесу «Аналіз грошових потоків підприємства»

Рис. Ж.1. Контекстна діаграма бізнес-процесу «Аналіз грошових потоків підприємства»

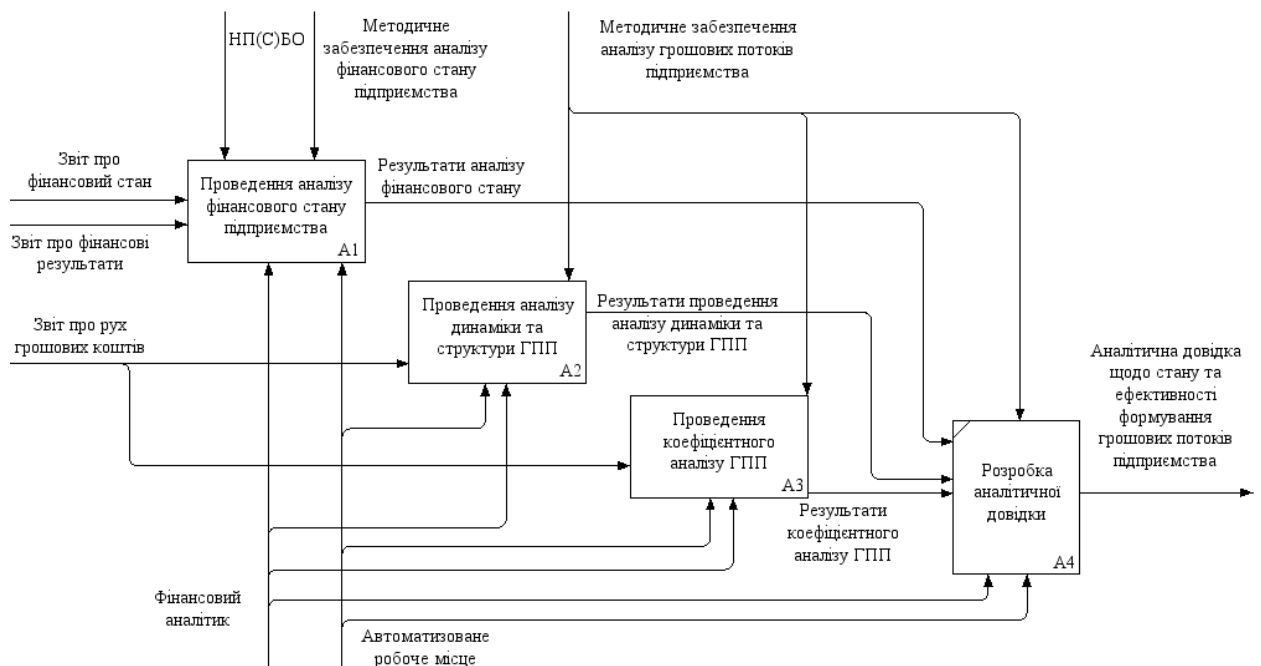

Рис. Ж.2. Діаграма декомпозиції контекстної діаграми «Аналіз грошових потоків підприємства»

Продовження додатку Ж

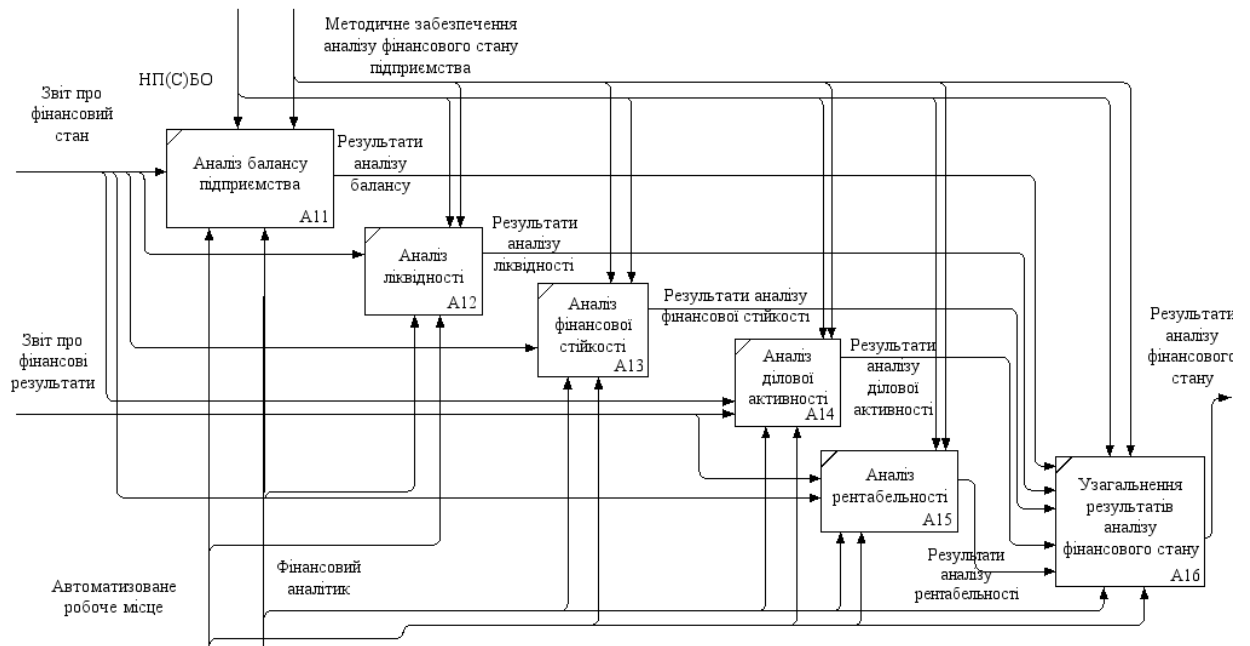

Рис. Ж.3. Декомпозиція функціонального блоку «Проведення аналізу фінансового стану підприємства»

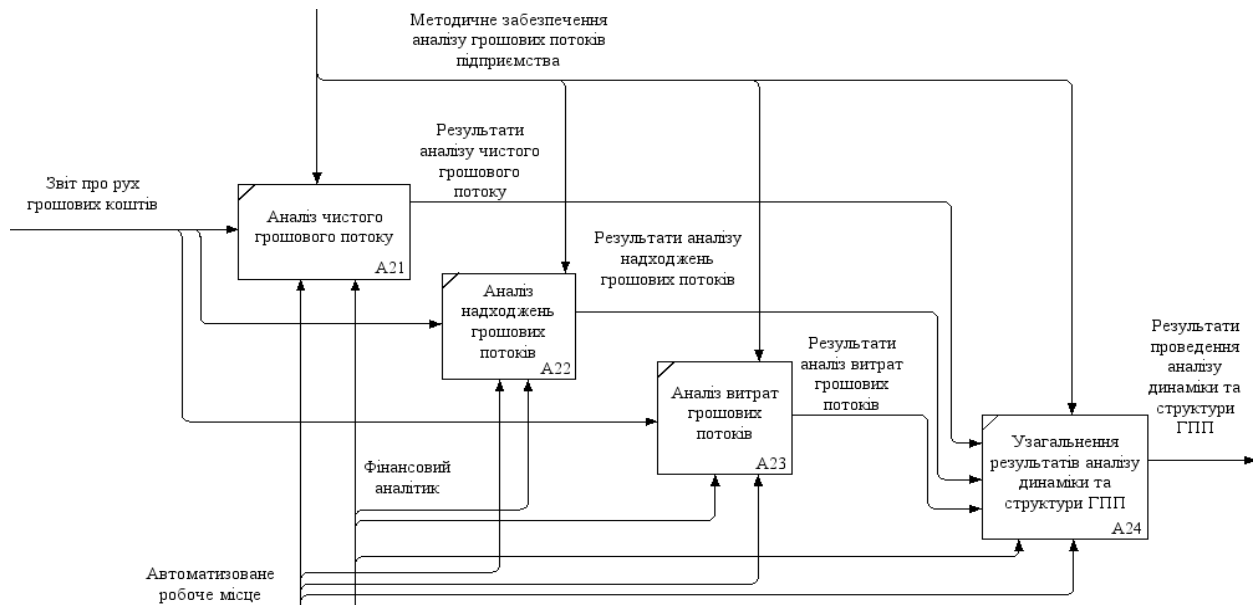

Рис. Ж.4. Декомпозиція функціонального блоку «Проведення аналізу динаміки та структури грошових потоків підприємства»

Закінчення додатку Ж

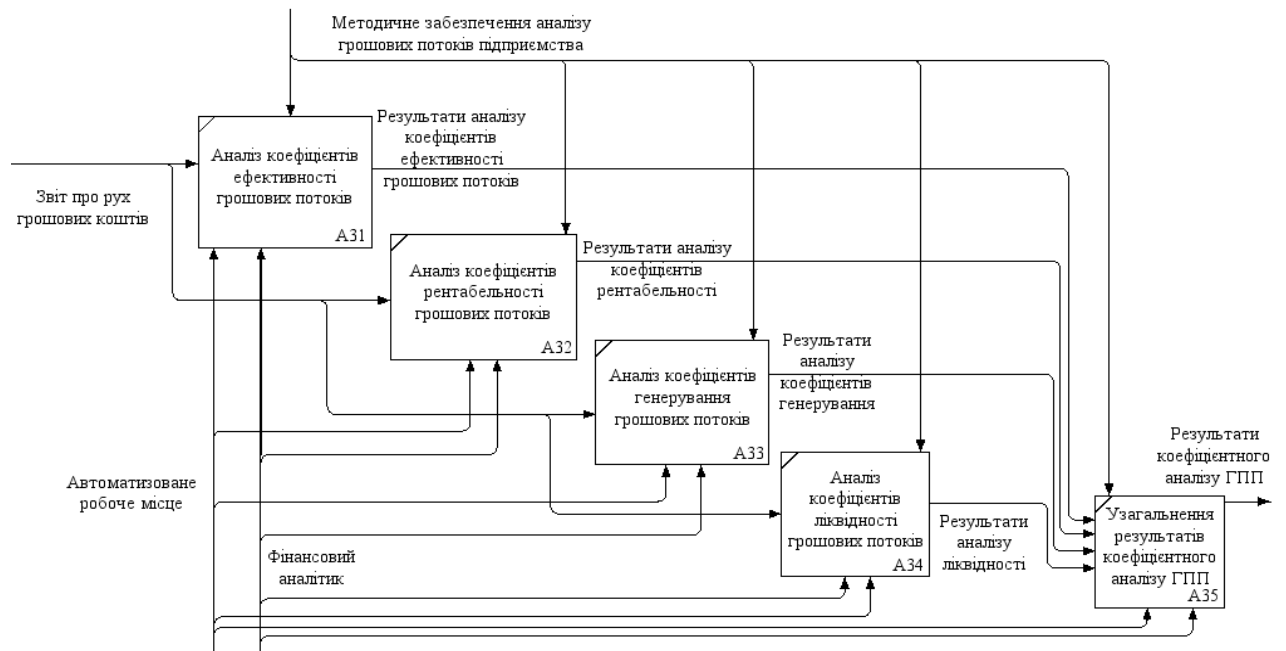

Рис. Ж.5. Декомпозиція функціонального блоку «Проведення коефіцієнтного аналізу грошових потоків підприємства»

Додаток К

Перелік та формули розрахунку коефіцієнтів аналізу грошового потоку

Коефіцієнт руху грошових коштів в результаті операційної діяльності (КРГКод):

$$\text{КРГКод} = \frac{\text{ЧГПод}}{\text{Аср}} \quad (\text{К.1})$$

де ЧГПод – чистий грошовий потік від операційної діяльності;

Аср – середньорічна вартість активів підприємства.

Коефіцієнт ефективності грошових потоків від операційної діяльності (ЕГПод):

$$\text{КЕГПод} = \frac{\text{ЧГПод}}{\text{ВГКод}} \quad (\text{К.2})$$

де ВГКод – відтік грошових коштів від операційної діяльності.

Коефіцієнт ефективності сукупного потоку грошових коштів (КЕСП):

$$\text{КЕСП} = \frac{\text{ЧГП}}{\text{СВГП}} \quad (\text{К.3})$$

де ЧГП – чистий грошовий потік;

СВГП – сукупний витратний грошовий потік.

Коефіцієнт покриття капітальних інвестицій (КПкі):

$$\text{КПкі} = \frac{\text{ЧГПод}}{\text{КІ}} \quad (\text{К.4})$$

де КІ – капітальні інвестиції.

Коефіцієнт відношення грошового потоку від операційної діяльності до загальної суми боргу (КВгп):

$$\text{КВгп} = \frac{\text{ЧГПод}}{\text{ПЗср} + \text{ДЗср}} \quad (\text{К.5})$$

де ПЗср – середня величина поточних зобов'язань;

ДЗср – середня величина довгострокових зобов'язань;

Продовження додатку К

Коефіцієнт реінвестування (Креін):

$$Креін = \frac{ЧГП_{ід}}{ЧГП} \quad (К.6)$$

де ЧГП_{ід} – чистий грошовий потік від інвестиційної діяльності.

Коефіцієнт рентабельності позитивного грошового потоку (КРпгп):

$$КРпгп = \frac{ЧП \cdot 2}{СДГП_{п.р.} + СДГП_{к.р.}} \quad (К.7)$$

де ЧП – чистий прибуток;

СДГП – сукупний додатний грошовий потік на початок та кінець року.

Коефіцієнт рентабельності чистого грошового потоку (КРчгп):

$$КРчгп = \frac{ЧП}{ЧГП} \quad (К.8)$$

Коефіцієнт рентабельності середнього залишку грошових коштів (КРЗГКср):

$$КРЗГКср = \frac{ЧП}{СДГП} \quad (К.9)$$

де ЗГКср – середній залишок грошових коштів.

Коефіцієнт рентабельності грошового потоку від операційної діяльності (КРГП_{од}):

$$КРГП_{од} = \frac{ПР_{од}}{ПГК_{од}} \quad (К.10)$$

де ПР_{од} – прибуток від операційних діяльності;

ПГК_{од} – приток грошових коштів від операційної діяльності.

Коефіцієнт рентабельності потоку від інвестиційної діяльності (КРГП_{ід}):

$$КРГП_{ід} = \frac{ЧП}{СДГП} \quad (К.11)$$

Продовження додатку К

де ПГКід – приток грошових коштів від інвестиційної діяльності.

Коефіцієнт рентабельності потоку від фінансової діяльності (КРГПфд):

$$\text{КРГПфд} = \frac{\text{ЧП}}{\text{СДГП}} \quad (\text{К.12})$$

де ПГКфд – приток грошових коштів від фінансової діяльності.

Коефіцієнт генерування грошового потоку сукупними активами (КГПса):

$$\text{КГПса} = \frac{\text{СДГП}}{\text{Аср}} \quad (\text{К.13})$$

Коефіцієнт генерування грошового потоку власним капіталом (КГПвк):

$$\text{КГПвк} = \frac{\text{СДГП}}{\text{ВКср}} \quad (\text{К.14})$$

де ВКср – середньорічна сума власного капіталу.

Коефіцієнт покриття доходу грошовим потоком (КПДгп):

$$\text{КПДгп} = \frac{\text{СДГП}}{\text{Врп}} \quad (\text{К.15})$$

де Врп – виручка від реалізації продукції.

Коефіцієнт генерування грошового потоку зобов'язаннями (КГПз):

$$\text{КГПз} = \frac{\text{СДГП}}{\text{ПЗср} + \text{ДЗср}} \quad (\text{К.16})$$

Коефіцієнт ліквідності сукупного грошового потоку (КЛсгп):

$$\text{КЛсгп} = \frac{\text{СДГП}}{\text{СВГП}} \quad (\text{К.17})$$

Коефіцієнт ліквідності операційного грошового потоку (поточної ліквідності) (КЛогп):

$$\text{КЛогп} = \frac{\text{ПГКоп}}{\text{ВГКод}} \quad (\text{К.18})$$

Закінчення додатку К

Коефіцієнт ліквідності інвестиційного грошового потоку (КЛігп):

$$\text{КЛігп} = \frac{\text{ПГКід}}{\text{ВГКід}} \quad (\text{К.19})$$

де ПГКід – приток грошових коштів від інвестиційної діяльності;

ВГКід – відтік грошових коштів від інвестиційної діяльності.

Коефіцієнт ліквідності фінансового грошового потоку (КЛфгп):

$$\text{КЛфгп} = \frac{\text{ПГКфд}}{\text{ВГКфд}} \quad (\text{К.20})$$

де ВГКфд – відтік грошових коштів від фінансової діяльності.

Коефіцієнт абсолютної платоспроможності (Каб.пл.):

$$\text{Каб. пл.} = \frac{\text{ЗГКср}}{\text{ПЗ}} \quad (\text{К.21})$$

де ПЗ – величина поточних зобов'язань поточного року.

Додаток Л

Таблиця Л.1

Динаміка чистих грошових потоків за 2016-2018 рр.

Показники руху грошових коштів	Абсолютне значення, тис. грн.			Відхилення, тис. грн. (+/-)	
	2016 рік	2017 рік	2018 рік	2017 / 2016	2018/ 2017
Чисті грошові потоки за видами діяльності:					
операційна	120 641	154 825	66 488	34 184	-88 337
інвестиційна	-20 693	-8 941	-34 140	11 752	-25 199
фінансова	-111 016	-94 547	-93 091	16 469	1 456
Загальний чистий рух грошових коштів	-11 068	51 337	-60 743	62 405	-112 080

Таблиця Л.2

Динаміка та структура грошових надходжень ДП Завод «Електроважмаш» за 2016-2018 рр.

Джерела надходжень грошових коштів за видами діяльності	Джерел о інформа ції Ф. № 3	Абсолютне значення, тис. грн.			Питома вага, %			Темп приросту, %	
		2016 рік	2017 рік	2018 рік	2016 рік	2017 рік	2018 рік	2017 рік/ 2016р ік	2018 рік/ 2017 рік
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Рух коштів у результаті І. Операційної діяльності, всього	(3000+ ...+3095)	17154 02	20657 48	2 487 609	98,20	99,95	99,9 3	20,37	20,48
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	12584 99	14314 58	17507 77	72,05	69,29	70,3 3	13,74	22,31
Повернення податків і зборів	3005	15438 8	13975 8	177 241	8,84	6,77	7,12	-9,48	26,82
Аванси від покупців і замовників	3015	27705 7	46946 5	530 423	15,86	22,73	21,3 1	69,45	12,98
Повернення авансів постачальниками	3020	8 250	2 344	1 443	0,47	0,11	0,06	-71,59	- 38,44
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	972	1 492	1 138	0,06	0,07	0,05	53,50	- 23,73

Продовження додатку Л

Закінчення табл. Л.2

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	4 842	654	220	0,28	0,03	0,01	-86,49	- 66,36
Надходження від операційної оренди	3040	45	43	12	0,00	0,00	0,00	-4,44	-72,1
Інші надходження	3095	11349	19567	26 355	0,65	0,95	1,06	72,41	34,69
II. Інвестиційної діяльності	(3200+... + 3250)	9 109	733	1633	0,52	0,04	0,07	-91,95	122,8
Надходження від реалізації фінансових інвестицій	3200	6 206	0	0	0,36	0	0	-100	0
Від отриманих відсотків	3215	1493	210	87	0,09	0,01	0,00	-85,93	- 58,57
Інші надходження	3250	1410	523	1 546	0,08	0,03	0,06	-62,91	195,6 0
III. Фінансової діяльності	(3305+ 3340)	22300	234	0	1,28	0,01	0	-98,95	-100
Отримання позик	3305	22300	234	0	1,28	0,01	0	-98,95	-100
Інші надходження	3340	0	0	0	0	0	0	0	0
Усього надходження коштів		17468 11	20657 48	2489 242	100	100	100	18,26	20,50

Таблиця Л.3

Динаміка та структура напрямів витрачання грошових коштів

ДП Завод «Електроважмаш» за 2016-2018 рр.

Напрями витрачання грошових коштів за видами діяльності	Джерело інформації Ф. № 3	Абсолютне значення, тис. грн.			Питома вага, %			Темп приросту, %	
		2016 рік	2017 рік	2018 рік	2016 рік	2017 рік	2018 рік	2017 рік / 2016 рік	2018 рік / 2017 рік
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності	3100+ ... +3190	1 594 761	1 909 956	2 421 121	90,7 2	94,8 1	94,9 5	19,76	26,7 6
Витрачання на оплату: Товарів (робіт, послуг)	3100	1 238 350	1 538 528	1 936 197	70,4 5	76,3 8	75,9 3	24,24	25,8 5
Праці	3105	199 389	207 572	273 545	11,3 4	10,3 0	10,7 3	4,10	31,7 8

Продовження додатку Л

Закінчення табл. Л.3.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Відрахувань на соціальні заходи	3110	53 736	57 212	75 279	3,06	2,84	2,95	6,47	31,58
Зобов'язань з податків і зборів	3115	56 961	62 522	82 946	3,24	3,10	3,25	9,76	32,67
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	2 103	51	619	0,12	0,00	0,02	- 97,5 7	1113,73
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	2 603	2 509	3 328	0,15	0,12	0,13	- 3,61	32,64
Інші витрачання	3190	41 619	41 562	49 207	2,37	2,06	1,93	- 0,14	18,39
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності	3260+3290	29 802	9 675	35 773	1,70	0,48	1,40	- 67,5 4	269,75
Витрачання на придбання необоротних активів	3260	10 768	9 675	34 750	0,61	0,48	1,36	- 10,1 5	259,17
Інші платежі	3290	19 034	0	1 023	1,08	0,00	0,04	- 100,	100,0
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності	3350+3360	133 316	94 781	93 091	7,58	4,71	3,65	- 28,9 1	-1,78
Погашення позик	3350	58 636	23 866	25 930	3,34	1,18	1,02	- 59,3	8,65
Витрачання на сплату відсотків	3360	74 680	70 915	67 161	4,25	3,52	2,63	- 5,04	-5,29
Усього надходження коштів		1 757 879	2 014 412	2 549 985	100,00	100,00	100,00	14,59	26,59

Рис. Л.1 Динаміка структури вихідних грошових потоків підприємства

Продовження додатку Л

Таблиця Л.4

Коефіцієнти ефективності грошових потоків ДП Завод «Електроважмаш»

Показник	Значення			Відхилення, (+/-)	
	2016 рік	2017 рік	2018 рік	2017/2016	2018/2017
Коефіцієнт руху грошових коштів в результаті операційної діяльності	0,093	0,109	0,040	0,016	-0,069
Коефіцієнт ефективності грошових потоків від операційної діяльності	0,076	0,081	0,027	0,005	-0,054
Коефіцієнт ефективності сукупного потоку грошових коштів	-0,006	0,025	-0,024	0,032	-0,049
Коефіцієнт відношення грошового потоку від операційної діяльності до загальної суми боргу	0,120	0,135	0,048	0,015	-0,087
Коефіцієнт реінвестування	1,870	-0,174	0,562	-2,044	0,736

Таблиця Л.5

Коефіцієнти рентабельності грошових потоків ДП Завод «Електроважмаш»

Показник	Значення на			Відхилення, (+/-)	
	2016 рік	2017 рік	2018 рік	2017/2016	2018/2017
Коефіцієнт рентабельності позитивного грошового потоку	0,003	0,004	0,002	0,001	-0,002
Коефіцієнт рентабельності чистого грошового потоку	-0,572	0,166	-0,068	0,738	-0,234
Коефіцієнт рентабельності середнього залишку грошових коштів	0,063	0,065	0,033	0,002	-0,033
Коефіцієнт рентабельності грошового потоку від операційної діяльності	0,085	0,044	0,024	-0,041	-0,020
Коефіцієнт рентабельності грошового потоку від інвестиційної діяльності	0,695	11,660	2,532	10,965	-9,128
Коефіцієнт рентабельності грошового потоку від фінансової діяльності	0,284	36,526	0,000	36,242	-36,526

Таблиця Л.6

Коефіцієнти генерування грошових потоків ДП Завод «Електроважмаш»

Показник	Значення			Відхилення, (+/-)	
	2016 рік	2017 рік	2018 рік	2017/2016	2018/2017
Коефіцієнт генерування грошового потоку сукупними активами	1,342	1,449	1,492	0,107	0,044
Коефіцієнт генерування грошового потоку власним капіталом	5,969	7,500	9,166	1,531	1,666
Коефіцієнт покриття доходу грошовим потоком	1,135	1,437	1,063	0,302	-0,374
Коефіцієнт генерування грошового потоку зобов'язаннями	1,731	1,795	1,782	0,065	-0,013

Таблиця Л.7

Коефіцієнти ліквідності грошових потоків ДП Завод «Електроважмаш»

Показник	Значення			Відхилення, (+/-)	
	2016 рік	2017 рік	2018 рік	2017/2016	2018/2017
Коефіцієнт ліквідності сукупного грошового потоку	0,994	1,025	0,976	0,032	-0,049
Коефіцієнт ліквідності операційного грошового потоку (поточної ліквідності)	1,076	1,081	1,027	0,005	-0,054
Коефіцієнт ліквідності інвестиційного грошового потоку	0,306	0,076	0,046	-0,230	-0,030
Коефіцієнт ліквідності фінансового грошового потоку	0,167	0,002	0,000	-0,165	-0,002

Додаток М

Таблиця М.1

Вихідні дані для побудови кореляційно-регресійної моделі

№	Грошові кошти	Чистий прибуток	Дебіторська заборгованість	Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	Кредиторська заборгованість	Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	Власний капітал	Запаси	Оборотні активи	Собівартість	Чистий дохід
	Y	X1	X2	X3	X4	X5	X6	X7	X8	X9	X10
1 кв. 2015	244896	1970	427949	282174	493413	243739	435850	450870	1138414	230085	309869
2 кв. 2015	174404	2470	505624	341645	611512	305677	436281	438021	1071770	382666	447769
3 кв. 2015	99139	-57478	473031	374057	600832	283721	381517	600353	1187031	402524	474373
4 кв. 2015	98371	-68257	479861	403078	356999	255330	312345	378106	968625	620999	665263
1 кв. 2016	93745	-46829	481031	408021	375598	266782	265311	377966	966243	283652	310758
2 кв. 2016	102534	11542	421277	321403	382524	207418	276854	418128	955341	260135	308314
3 кв. 2016	85770	17805	474583	357974	424596	253734	297029	461715	1035442	265600	350542
4 кв. 2016	102820	23816	520992	468751	334664	272714	272901	338049	991917	464469	569418
1 кв. 2017	98865	2408	600378	523160	465419	292857	273503	382058	1122731	317302	366044
2 кв. 2017	119323	2771	556751	468478	503822	269685	277679	400965	1131508	361753	413873
3 кв. 2017	187899	867	342440	259237	550188	196209	277334	579714	1182408	168384	230163
4 кв. 2017	159482	2501	386772	298563	620993	302180	277959	684389	1299142	337648	427242
1 кв. 2018	215162	2554	301913	231481	724471	259654	278597	765151	1367774	326027	374886
2 кв. 2018	101062	548	453074	334606	846404	379908	278460	831824	1464928	496803	569406
3 кв. 2018	126952	933	511110	402666	766174	427346	265187	702853	1412907	588867	697752
4 кв. 2018	94073	100	539628	397438	877547	594437	265195	806276	1492467	613007	699810
1 кв. 2019	81523	-3242	375039	285415	783480	489192	261953	900049	1402450	303927	346998
2 кв. 2019	34549	-36235	431881	355362	817055	537645	225719	872228	1384021	485077	496353
3 кв. 2019	53085	6072	517751	423888	873883	540269	231786	784286	1405910	509341	535952

Продовження додатку М

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	
1		Залишок грошових коштів	Чистий прибуток	Дебіторська заборгованість	Дебіторська заборгованість за товари, роботу, послуги	Кредиторська заборгованість	Кредиторська заборгованість за товари, роботу, послуги	Власний капітал	Запаси	Оборотні активи	Собівартість	Чистий дохід	
2	Залишок грошових коштів	1	0,252	-0,442	-0,546	-0,163	-0,537	0,592	-0,202	-0,099	-0,452	-0,365	
3	Чистий прибуток	0,252	1	0,008	-0,07	0,096	-0,002	-0,109	0,028	0,144	-0,272	-0,178	
4	Дебіторська заборгованість	-0,442	0,008	1	0,929	-0,143	0,207	0,009	-0,39	-0,186	0,444	0,45	
5	Дебіторська заборгованість за товари, роботу, послуги	-0,546	-0,07	0,929	1	-0,246	0,139	-0,225	-0,417	-0,247	0,42	0,403	
6	Кредиторська заборгованість	-0,163	0,096	-0,143	-0,246	1	0,821	-0,27	0,933	0,963	0,416	0,383	
7	Кредиторська заборгованість за товари, роботи	-0,537	-0,002	0,207	0,139	0,821	1	-0,42	0,756	0,771	0,611	0,555	
8	Власний капітал	0,592	-0,109	0,009	-0,225	-0,27	-0,42	1	-0,391	-0,35	-0,229	-0,164	
9	Запаси	-0,202	0,028	-0,39	-0,417	0,933	0,756	-0,391	1	0,938	0,303	0,266	
10	Оборотні активи	-0,099	0,144	-0,186	-0,247	0,963	0,771	-0,35	0,938	1	0,39	0,38	
11	Собівартість	-0,452	-0,272	0,444	0,42	0,416	0,611	-0,229	0,303	0,39	1	0,982	
12	Чистий дохід	-0,365	-0,178	0,45	0,403	0,383	0,555	-0,164	0,266	0,38	0,982	1	

Рис. М.1. Матриця коефіцієнтів кореляції початкової моделі

	J	K	L	M	N	O	P	Q
1			Залишок грошових коштів	Чистий прибуток	Дебіторська заборгованість за товари, роботу, послуги	Кредиторська заборгованість за товари, роботу, послуги	Власний капітал	Чистий дохід
2								
3		Залишок грошових коштів	1	0,252	-0,546	-0,537	0,592	-0,365
4		Чистий прибуток	0,252	1	-0,070	-0,002	-0,109	-0,178
5		Дебіторська заборгованість за товари, роботу, послуги	-0,546	-0,070	1	0,139	-0,225	0,403
6		Кредиторська заборгованість за товари, роботи	-0,537	-0,002	0,139	1	-0,420	0,555
7		Власний капітал	0,592	-0,109	-0,225	-0,420	1	-0,164
8		Чистий дохід	-0,365	-0,178	0,403	0,555	-0,164	1

Рис. М.2. Матриця коефіцієнтів кореляції

		Коефіцієнт регресії	Помилка	t-статистика	Нижнє 95%	Верхнє 95%
39						
40	Обсяги залишків грошових коштів (y)	168864,836	77141,712	2,189	2210,299	335519,373
41	Чистий прибуток (x1)	0,609	0,330	1,843	-0,105	1,323
42	Дебіторська заборгованість за товари, роботу, послуги (x3)	-0,312	0,120	-2,591	-0,572	-0,052
43	Кредиторська заборгованість за товари, роботу, послуги (x5)	-0,176	0,090	-1,953	-0,370	0,019
44	Власний капітал (x6)	0,347	0,158	2,192	0,005	0,688
45	Чистий дохід (x10)	0,057	0,079	0,728	-0,113	0,228

Рис. М.3. Результати регресійного аналізу впливу факторних змінних на

обсяг грошових коштів підприємства
Закінчення додатку М

▲	A	B	C
23			
24		Регресійна статистика:	
25			
26		Показник	Значення
27		Множинний R	0,84
28		R-квадрат	0,70
29		Нормований R-квадрат	0,59
30		Стандартна похибка	34578,95
31		Спостереження	19

Рис. М.4. Результати регресійної статистики

▲	A	B	C	D	E	F	G
34		Дисперсійний аналіз	df	SS	MS	F	Значимість F
35		Регресия	5	36387980599	7277596120	6,086455571	0,004067505
36		Остаток	13	15544145267	1195703482		
37		Итого	18	51932125866			

Рис. М.5. Показники достовірності моделі

Додаток Н
Планування грошових потоків

Таблиця Н.1

Вихідні дані для розрахунку показників ефективності грошових потоків

№ п/п	Показник	Позначення	Значення за рік, тис. грн.				
			2014	2015	2016	2017	2018
1	Грошові кошти	ГК	205034	98371	102820	159482	94073
2	Поточні зобов'язання	ПЗ	698785	553005	1011510	1289832	1503170
3	Сукупний додатний грошовий потік (СДГП)	СДГП	2493795	2850320	1746811	2065748	2489242
4	Сукупний витратний грошовий потік (СВГП)	СВГП	2596411	3029795	1757879	2014412	2549985
5	ЧГП сукупний	ЧГП	-102616	-179475	-11068	51336	-60743
6	Виплата за позиками	ВП	608166	892824	58636	23866	25930
7	Виплата дивідендів	ВД	0	0	0	0	0
8	Зміна залишків матеріальних оборотних активів (запасів)	З	-151594	-59915	-40057	346340	121887
9	Чистий прибуток(збиток)	ЧП(З)	22447	-121295	6334	8547	4135
10	Чистий дохід	ЧД	1865429	1897274	1539032	1437322	2341854
11	ЧГП від операційної діяльності	ЧГП _{од}	-972	-104018	120641	154825	66488
12	Дебіторська заборгованість	ДЗ	396515	479861	520992	386772	539628
13	Кредиторська заборгованість	КЗ	575860	356999	334664	620993	877620

Таблиця Н.2

Основні показники ефективності грошових потоків

ДП Завод «Електроважмаш»

№	Показник	Формула	Значення за рік, тис. грн.				
			2014	2015	2016	2017	2018
1	2	3	4	5	6	7	8

1	Коефіцієнт ефективності грошового потоку	ЧГП / СВГП	-0,040	-0,059	- 0,006	0,025	- 0,024
2	Коефіцієнт достатності чистого грошового потоку	ЧГПод/ (ВП+ВД+З)	-0,002	-0,125	6,493	0,418	0,450

Продовження додатку Н

Закінчення табл. Н.2

1	2	3	4	5	6	7	8
3	Коефіцієнт рентабельності чистого грошового потоку	ЧП/ЧГП	-0,219	0,676	- 0,572	0,166	- 0,068
4	Коефіцієнт рентабельності грошових коштів отриманих	ЧП/СДГП	0,009	-0,043	0,004	0,004	0,002
5	Коефіцієнт рентабельності грошових коштів витрачених	ЧП/свгп	0,009	-0,040	0,004	0,004	0,002
6	Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	(ЧД*2)/ (ДЗп.р.+ДЗк.р.)	4,988	4,330	3,075	3,167	5,056
7	Коефіцієнт ліквідності сукупного грошового потоку	СДГП/СВГП	0,960	0,941	0,994	1,025	0,976

Таблиця Н.3

Коефіцієнт ефективності грошових потоків ДП Завод «Електроважмаш»

Показник	Значення за роками				
	2014	2015	2016	2017	2018
Коефіцієнт ефективності грошових потоків E(OCF)	-0,000000007	0,000035	0,000000934	0,000000101	0,000000010

$$y = A + Bt + Ct^2 \quad (H.1)$$

Де А, В, С – вільний коефіцієнт та коефіцієнти при факторі аргументів t;

t – час (роки, t = 1, 2, 3, 4, 5)

$$\begin{cases} A * n + B\sum t + C\sum t^2 = \sum y_t \\ A * \sum t + B\sum t^2 + C\sum t^3 = \sum y_t * t \\ A * \sum t^2 + B\sum t^3 + C\sum t^4 = \sum y_t * t^2 \end{cases} \quad (H.2)$$

Де n – кількість членів динамічного ряду;

y_t – коефіцієнт ефективності грошових потоків підприємства.

$$\begin{cases} 5A + 15B + 55C = 0,000036 \\ 15A + 55B + 225C = 0,000073 \\ 55A + 225B + 979C = 0,000149 \end{cases} \quad (H.3)$$

Додаток П

Вибір заходу збільшення грошових надходжень підприємства

Таблиця П.1

Шкала відношень оцінок значущості елементів

Рівень значущості	Визначення	Пояснення
1	Однакова значущість	Два об'єкти (дії) мають однаковий вклад щодо досягнення мети
3	Незначне переважання значущості одного об'єкту (дії) над іншим	Існують думки щодо переважання одного об'єкту над іншим, проте вони є недостатньо переконливими
5	Суттєва або сильна значущість	Існують достовірні дані або логічні судження щодо переважання одного об'єкту над іншим
7	Очевидна або дуже сильна значущість	Існують переконливі свідчення щодо переважання одного об'єкту над іншим
9	Абсолютна значущість	Існують свідчення щодо переважання одного об'єкту над іншим, які є у значній мірі переконливими
2, 4, 6, 8	Проміжні значення	Ситуація, коли необхідним є компромісне рішення

Таблиця П.2

Матриця попарних порівнянь критеріїв

Критерій	Термін впровадження	Вартість впровадження	Регулярність грошових надходжень	Нормований вектор пріоритетів W1	Значення власного вектору	Сума значень власного вектору
Термін впровадження	1,00	0,33	0,14	0,08	0,36	4,63
Вартість впровадження	3,00	1,00	0,17	0,17	0,79	
Регулярність грошових надходжень	7,00	6,00	1,00	0,75	3,48	
Λmax	3,10		ВУ		0,086	

Продовження додатку П

Таблиця П.3

Матриці попарних порівнянь альтернатив щодо критеріїв

Критерій	Заходи збільшення грошових надходжень			Нормований вектор пріоритетів W2
Термін впровадження	Зростання обсягів реалізації продукції	Прискорення оборотності ДЗ	Оренда незавантажених основних засобів	
Зростання обсягів реалізації продукції	1,00	5,00	0,33	0,29
Прискорення оборотності ДЗ	0,20	1,00	0,17	0,08
Оренда незавантажених основних засобів	3,00	6,00	1,00	0,63
$\lambda_{\max}$	3,09	ВУ	0,081	
	Зростання обсягів реалізації продукції	Прискорення оборотності ДЗ	Оренда незавантажених основних засобів	Нормований вектор пріоритетів W3
Вартість впровадження	Зростання обсягів реалізації продукції	Прискорення оборотності ДЗ	Оренда незавантажених основних засобів	
Зростання обсягів реалізації продукції	1,00	0,33	0,20	0,10
Прискорення оборотності ДЗ	3,00	1,00	0,25	0,23
Оренда незавантажених основних засобів	5,00	4,00	1,00	0,67
$\lambda_{\max}$	3,09	ВУ	0,074	
	Зростання обсягів реалізації продукції	Прискорення оборотності ДЗ	Оренда незавантажених основних засобів	Нормований вектор пріоритетів W4
Регулярність грошових надходжень	Зростання обсягів реалізації продукції	Прискорення оборотності ДЗ	Оренда незавантажених основних засобів	
Зростання обсягів реалізації продукції	1,00	6,00	3,00	0,64
Прискорення оборотності ДЗ	0,17	1,00	0,25	0,09
Оренда незавантажених основних засобів	0,33	4,00	1,00	0,27
$\lambda_{\max}$	3,01	ВУ	0,046	